

Мэлылфэгъум и 21-р — чыплэ зыгъэорышлэжыным и Маф

Адыгэ Республикэм чыплэ
зыгъэорышлэжынымкӀэ илофышлэхуэ
лыгътэныгъэ зыфэтшыхэрэр!
Тичыплэгъу лъапӀэхэр!

Мыгъэ апэрэу чыплэ зыгъэорышлэжыным и Мафэ
тихэгъэу цыхагъэуныфыкыицт.

Чыплэ зыгъэорышлэжыным уасэу ратырэм
зыкӀегъэлыгъэным, демократиерэ гъэждан обще-
ствэрэ хэбхоньгъэ ягъэшыгъэным атегъэпсыхыгъэу
Урысые Федерацием и Президент 2012-рэ илъэсым
мэкъуогъум и 10-м ышӀыгъэ унашъу N 805-р зыте-
тэу «Чыплэ зыгъэорышлэжыным и Мафэ ехылагъ»
зыфилорэмкӀэ чыплэ зыгъэорышлэжыным и Мафэ
илъэс кӀэс мэлылфэгъум и 21-м хагъэуныфыкыгъэ
ашыну Урысые Федерацием цырахъуагъ.

Общественнэ джырэ правовой кӀэралыгъомрэ язы
лахъу цыт чыплэ зыгъэорышлэжыным мэхъаншхо
зэрэратырэр мы мэфэкӀым кӀегъэлагъ.

Чыплэ зыгъэорышлэжыным Урысыем цагъэфедэу за-
ублагъэр бэшагъэ. Пачыхъу Екатерина II-м 1785-рэ
илъэсым мэлылфэгъум и 21-м кӀалэхэм афэгъэхыгъэ
Жалованнэ грамотэу кыдыгъэкыгъэр чыплэ зыгъэоры-
шлэжыным ехылагъэ урысые хэбзэгъэуцугъэм лъапсэ
фэхъу.

Общественнэ ищыӀыныгъэкӀэ, тикӀэралыгъо ихэбх-
оньгъэкӀэ негъэ чыплэ зыгъэорышлэжыным мэхъаншхо
и. Чыплэ зыгъэорышлэжынымкӀэ кӀулыкӀухэр ары
чыфхэм нахъ апэлагъэхэр. ПсэунӀэхэм социальнэ-эко-
номикэ хэбхоньгъэ ягъэшыгъэныр, ахэр нахъ эте-
гъэпсыхыгъэныр япхыгъэ зигъо Иофгыбохэр зэшӀуа-
хыхэр ахэм япшӀырыл.

Чыплэ зыгъэорышлэжынымкӀэ Иофгыбэ псэуи,
республикэм зэкӀэ цыпсэхэрэм чыплэ зыгъэорышлэ-
жыным и Мафэ фэшӀ тафэгъушӀо! Псэуныгъэ нытэ,
насып, цыӀэкӀэ-псэукӀэ дэгъу яӀэнэу, Адыгеими, зды-
ти Хэгъэгушхоу Урысые Федерацием и апэе яИофшӀэн
гъэхъагъэхэр цащыӀыну тафэгъушӀо!

Адыгэ Республикэм и Лышхъу
ТХЪАКӀУЩЫНЭ Аслъан
Адыгэ Республикэм и КӀэралыгъо Совет — Хасэм
и Тхъаматэу Владимир НАРОЖНЫЙ

Адыгэ Республикэм и КӀэралыгъо Совет — Хасэм

Илъэсыбэ хуыгъу гуетыныгъэ фыриӀу Иоф зеришӀэрэм
ыкӀи кӀэлэцӀыкӀухэм япӀункӀэ, ятворческэ амалхэм зыкы-
зӀуагъэхыгъэнымкӀэ гъэхъагъэхэр зеришыгъэхэм афэшӀ
Адыгэ Республикэм и КӀэралыгъо Совет — Хасэм и
Щытху тхыӀ фагъэшъошагъ Хьот Любэ Хъаджэба-
тыр ыпхъум, Теуцожь районымкӀэ къуаджэу Пэнэжы-
кыуае гъэсэныгъэмкӀэ муниципальнэ бюджет учрежде-
ниеу «КӀэлэцӀыкӀу ӀыгыпӀу «Насып» зыфилорэм ипашӀ.

Илъэсыбэ хуыгъу шӀуагъэ кытэу гъэсэныгъэм иИоф
зэрэфэлажырэ, кытӀкӀэхуыхэрэ ныбжыкӀэхэм яегъэ-
джэнкӀэ ыкӀи япӀункӀэ гъэхъагъэхэр зеришыгъэхэм афэшӀ
Адыгэ Республикэм и КӀэралыгъо Совет — Хасэм и
Щытху тхыӀ фагъэшъошагъ Дзукъожь Сарыет Мы-
хъамодэ ыпхъум, Шэуджэн районымкӀэ къуаджэу
Пшыжхъаблэ гъэсэныгъэмкӀэ муниципальнэ бюджет уч-
реждениеу «Гурыт еджапӀу N 11-м» урысыбзэрэ лите-
ратурэмрэкӀэ икӀэлэегъаджэ.

Илъэсыбэ хуыгъу гуетыныгъэ фыриӀу гъэсэныгъэм
фэгъэзагъэу Иоф зеришӀэрэм ыкӀи административнэ-хы-
змэт ИофшӀэнымкӀэ гъэхъагъэхэр зеришыгъэхэм афэшӀ
Адыгэ Республикэм и КӀэралыгъо Совет — Хасэм и
Щытху тхыӀ фагъэшъошагъ Иванова Галинэ Николай
ыпхъум, МыекӀопэ районымкӀэ поселкэу Тульскэм гъэс-
ныгъэмкӀэ муниципальнэ бюджет учреждениеу «Гурыт
еджапӀу N 1-м» ипашӀ хызмэт ИофхэмкӀэ игуадзэ.

Лышхъуэм иИофшӀэгъу зэукиэгъухэр

Адыгэ Республикэм и Лышхъуэ ТхъакӀуцынэ Аслъан
зэуыхыгъэ лахъзэхэлъ обществоу «Вымпелком» зыфилорэм
Краснодар краимкӀэ икӀутамэ ипашӀу Дмитрий Уховым
тыгъуасэ ИофшӀэгъу зэукиэгъу дырилагъ. Ащ хэлэжыагъ
информатизациемкӀэ республикэм цыӀэ ГъэорышлӀэм
ипашӀу Нэпсэу Индар.

Иоф зэрэзэдашӀэшт шыкӀэхэм атегушылагъэх

Дмитрий Уховым кызыриӀуа-
гъэмкӀэ, мобильнэ сетехэм яшӀын
ылъэныкӀо 2012-рэ илъэсым рес-
публикэм инвестициеу кыхалъ-
хыгъэр сомэ миллион 50 фэдиз
мэхъу. Интернет псынӀкӀэм Адыге-
им зыщиушъомбгъуным фэшӀ шӀэ-
гъэн фаехэм, ащкӀэ пшӀырылэу
зыфагъэуцужыхэрэм АР-м и
Лышхъуэ ащигъэгъозагъ. Мы
проектыр цыӀэныгъэм цыпхыры-
цыгъэнымкӀэ Урысыем ишӀолъы-
ри 6-у кыхыагъэхэм Адыгеири
зэрэхъагъэр, ащ ишӀуагъэкӀэ Ин-
тернетыр зыгъэфедэхэрэм яфӀо-
фашӀэхэр нахъ псынӀкӀу гъэцкӀа-
гъэх зэрэхуштыр кыхыгъэщы-
гъэх. Гухэлъу цыӀэхэм ащыщ
илъэсэу тызыхэтым кыкӀоцӀ
«Вымпелкомым» («Билайным») зэ-
пхыныгъэхэмкӀэ ипашӀэхэр рес-

публикэм кышцызӀухыгъэнхэр,
Интернетыр нахъ псынӀкӀу гъэ-
зекӀогъэным фӀорышӀэшт псэ-
олякӀэхэр гъэпсыгъэнхэр. Зэра-
гъэнэфагъэмкӀэ, ащ сомэ милли-
он 57-рэ пӀуагъэхъашт. Гухэлъу
шыӀэр гъэцкӀагъэ зыхуыкӀэ, илъэ-
сэу тызыхэтым тыгъэгъазэм ехъу-
лӀу сотовэ зэпхыныгъэм ыкӀи мо-
бильнэ Интернетым нахъ дэгъоу,
псынӀкӀу Иоф зыгъэшӀэшт лъэгэ-
пӀакӀэхэр тикӀэлэ шхъалэ кыдэ-
уоцӀытх.

Нэпсэу Индар кызырэхыгъэщы-
гъэмкӀэ, мобильнэ Интернетыр
нахъ псынӀкӀу зыгъэзекӀорэ сис-
темэу 4G зыфилорэр Адыгеим
ищыкӀагъ. Джырэ уахыгъэ нахыбэм
агъэфедэрэр 2G ыкӀи 3G системэ-
хэр арых.

Гухэлъу цыӀэхэм япхыгъэу

АР-м и Лышхъуэ упчӀэ гъэнэ-
фагъэхэр кытыгъэх, «Вымпелко-
мом» ипсэолякӀэхэр республи-
кэм цыӀэхэ зыхуыкӀэ ИофшӀӀэ
чыпӀакӀу кызыӀуныштыхэм яп-
чагъэ зыфэдыштытх, ащ Ӏу-
тыштыхэм лэжыапӀу яӀэштытх
кыӀэлупчӀагъ.

— ШӀуагъэ кызытыштытх мыщ
фэдэ программэхэр, проектхэр
зэшӀохыгъэнхэм мэхъаншхо иӀ.
ЗэкӀэм анахъ шхъалэр тицӀыфхэм
кышхъэпӀэныр ары. Зэхэщэн е
нэмыкӀ Иофгыбоу кызуцухэрэмкӀэ
ӀэпыӀэгъу тыкышыуфэхуштытх,
кыттефэрэр дгъэцкӀэшт, адрэ
кӀанэрэр зэкӀэ шӀо шӀуишӀыгъэ-
рыл, — кыӀуагъ ТхъакӀуцынэ
Аслъан кыутамэ ипашӀ зыфигъа-
зэзэ.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

Депутатхэм апай

Адыгэ Республикэм и КӀэралыгъо Совет — Ха-
сэм иятӀокӀэнэр хырэ зэхэсыгъо 2013-рэ илъэсым
мэлылфэгъум и 24-м цыӀэшт.

Зэхэсыгъом зыцахэплӀэштхэм ахагъэхъагъэх
мыщ кыкӀэлъыкӀорэ Иофгыбохэр: законопроект-
ху «Муниципальнэ кӀулыкӀумкӀэ стажыр кызыр-
ралыгъэр ыкӀи Иоф зашӀэгъэ нэмыкӀ лъэхъанхэр
ащ зэрэхалыгъэр шӀыкӀэм ехылагъ» зыфилорэм,
«Адыгэ Республикэм изаконху «Адыгэ Респу-
бликэм муниципальнэ кӀулыкӀу ӀнатӀэхэм ярее-
стрэ ехылагъ», «Зыныбжэ икӀуыгъэхэм ащышхэм
аналэ атегъэтыгъэнымкӀэ Иофхъабзэхэр зэрэзэ-
рахэр шӀыкӀэм ехылагъ», «Адыгэ Республикэм
урыпсэунымкӀэ ахыц анахъ макӀу цагъэуныфы-
гъэр зыфэдызм ехылагъ» зыфилорэрэм зэхъо-
кыныгъэхэр афэшӀыгъэнхэм афэгъэхыгъэхэм»
ятӀонэрэу ахэплӀэгъэныр; законопроектху «Чыплэ
зыгъэорышлэжынымкӀэ кӀулыкӀухэм муницип-
пальнэ упшӀэкӀунхэр зэрэзэхъашӀытх административнэ
регламентхэр кызырэхыхыгъэр ыкӀи зэрэш-
тэр шӀыкӀэм ехылагъ» зыфилорэм, «Адыгэ Рес-
публикэм изаконху «Адыгэ Республикэм и Лышхъуэ
ехылагъ», «Организациехэм ямылӀу хэбзӀа-
ху тыралыгъэр ехылагъ», «Адыгэ Респу-
бликэм икӀэралыгъо гъэждан кӀулыкӀу ехылагъ»,
«2013-рэ илъэсымкӀэ ыкӀи 2014-рэ, 2015-рэ илъэс-
хэм ячэзыу пӀалъэкӀэ Адыгэ Республикэм шӀокӀ

зымӀэ медицинэ страхованиемкӀэ ичӀыплэ фонд
ибюджет ехылагъ», «Зыныбжэ имыкӀуыгъэхэм
яИофхэмкӀэ ыкӀи ахэм яфитыныгъэхэр кызухъумэ-
гъэнхэмкӀэ комисионхэм ехылагъ», «Адыгэ Рес-
публикэм цыпсэхэрэмрэ ащ ичӀыплӀэхэрэ чыӀопс,
техногеннэ нэшанэ зӀэ тхъамыкӀагъохэм ащӀухъу-
мэгъэнхэм ехылагъ», «Адыгэ Республикэм иад-
министративнэ комисионхэм яхылагъ», «Къэгъэ-
нжыны, зыпкӀ игъэуцожьын Иофхъабзэхэм афэгъэ-
зэгъэ профессиональнэ кӀулыкӀухэм ехылагъ»,
«Адыгэ Республикэм икыкумышӀху зэгъэшӀу-
жыны Иофхэм апылӀхэм ехылагъ», «Ветеринарием
епхыгъэ Иофгыбоу зауӀэхэр Адыгэ Республикэм
цызэшӀохыгъэнхэм ехылагъ», «ГъэсэныгъэмкӀэ,
зыныбжэ имыкӀуыгъэхэм яИофхэмкӀэ ыкӀи ахэм
яфитыныгъэхэр кызухъумэгъэнхэм афэгъэзэгъэ ко-
мисионхэм яИофшӀэн зэхэсэгъэнымкӀэ Адыгэ Рес-
публикэм икӀэралыгъо полномочиехэр чыплэ
зыгъэорышлэжынымкӀэ кӀулыкӀухэм афэгъэзэ-
гъэнхэм ехылагъ», «Адыгэ Республикэм икӀэра-
лыгъо мылӀу зегъэжӀогъэным ехылагъ» зыфи-
лорэрэм зэхъокыныгъэхэр афэшӀыгъэнхэм афэгъэ-
хыгъэхэм» апэрэу ахэплӀэгъэныр ыкӀи нэмыкӀ
Иофгыбохэр.

Жуковскэм иурам тет унэу N 22-м хэт Залышхоу
зэхэсыгъохэр зыщызэхъагъэрэм сыхъатыр 11.00-м
ащ ИофшӀэн цыригъэжыщт.

Адыгэ Республикэм и КӀэралыгъо Совет —
Хасэм и Тхъаматэу Владимир НАРОЖНЫЙ

Лъэпкъым илэуж тхыд

Я 60-рэ илэсхэм къахэтэ-джыкыгъэ тхаклоу Цуекъо Юныс адыгэ тхыгъэ литературэ ныбжьыкIэм ишэпхэ уцугъэхэм адистэрэ ежы игушылакIэ кыион фызэшлокыгъ.

Урысыем итхаклохэм я Союз хэт, новеллэхэм ыкIи рассказхэм, очеркхэм, повесть ыкIи романхэм яавтор, адыгэхэм ямызакъоу, урысые тхылъеджэхэм итхыгъэ зэфэшхьафхэмкIэ зэлъашIэ. Юныс ытхыхэрэр 1961-рэ илэсым къыщегъэжыагъэу хеутых. АдыгабзэкIи урысыбзэкIи ахэр къыдэкIыгъэх. Автор зэхэт куп къыздэдагъэкIыгъэ тхылъэу «Къушхъэ чыжьбэхэм япщыналхэхэр» зыфиорэм Цуекъом ирассказ зауэ дэхыагъ. Ащ къыкIэлъыкIуагъэх «Лы зыдэмысыжъ къуадж», «Бэчмызэ ишъэф», «Хымэ лыуз», «Къэзгъэзжыгъэ ижырэ шыухэр», «Iэлъыныр Iэм пызырэл, е Зы шIульэ-

гъу итхыд», «Шэфлаагъу», романхэу «Унэ плъыжъ», «ГъучI тыгъужым итаурыхъ», «Хымэ лыуз» (хэгъэхуагъэу, гъэкIэ-жыгъэу), «Тыгъэр лъагъу кыи-дэкIоагъ», «КъэшъуакIом икъам» зыфиохэрэр.

АР-м инароднэ тхаклоу, АР-м и Къэралыгъо премие илауреатэу, УФ-м культурэмкIэ изаслуженнэ ИофшIэу Цуекъо Юныс итхылъыкIэу «**Кинжал танцора**» зыфилоу урысыбзэкIэ кыи-дэкIыгъэм фэгъэхыгъэ тхылъеджэ конференцие мы мафэхэм Лъэпкъ тхылъеджаплэм щызэхашцэгъагъ. Ащ повести 2-рэ зы романрэ кыдэхыагъ. Произведение пэпч тегушыIэнхэр, уасэ зэри-фэшъуашцэу ратыныр Иофтхыабзэм мурадэу илагъ. Конференцием хэлэжыагъэх Адыгеим ишIэныгъэлэжхэу Юныс итворчествэ Иоф дзышIэхэрэм ащышхэр, апшэрэ еджаплэхэу АКЪУ-м ыкIи МКЪТУ-м якIэлэегъэджэ-шIэ-

ныгъэлэжхэр, студентхэр, тхакIом итворчествэ зикIэсэ цыфхэр.

Тхылъ мэфэкIыр къызIэуи-хыгъ ар зыгъэхъазыргъэу ыкIи зэхъышхыгъэу **Кушмэз Аминэт**. Тхылъеджэ конференциер зэри-щэнэу гушыIэр фиэгъзагъ фило-логии шIэныгъэхэмкIэ докторэу, профессорэу **Пэрэныкъо Къу-тасэ**. Адыгэ лъэпкъым итарихъ куу, икультурэ, ишэн-хэбзэ уцугъэхэр, лъэпкъым игукъэбзэгъэ ин, илыуз IэпIэсагъэ хэлъэу, зыгъэунэфэу тхаклоу Цуекъо Юныс итхылъыкIэу «КъэшъуакIом икъам» зыфиорэмкIэ зэхэгушыIэнхэу, яшIошIхэр кыи-ралотыкIынэу, уасэ фашIынэу ыкIи тхылъыкIэм Къэралыгъо премиер къызэрилэжыгъэр къаушыхыгъынэу зэрэзэхъагъэхэр кыиуагъ.

(ИкIэух я 7-рэ н. ит).

КIэлэцIыкIухэр агъэгушIуагъэх

Урысые Федерацием ошIэ-дэмышIэ ИофхэмкIэ и Министерствэ и ГъэlorышIапIэ шъхъалэу Адыгэ Республикэм щыIэм икъулыкъушIэхэм КIэлэцIыкIу ибэхэр ыкIи занэ-зятэхэр зышъхъашымыгъэ сабийхэр зыщалагъырэ Унэу Мыекъуапэ дэтым чIэс КIэлэцIыкIухэм шIушIэ Иофтхыабзэ джырблагъэ афызэхашагъ. ГъэlorышIапIэм ИофышIэхэм сабий цIыкIухэм шIухъафтынэу «къэлэ цIыкIу» заджэхэр джэгупIэ афашагъ.

КIэлэцIыкIу ибэхэр ыкIи занэ-зятэхэр зышъхъашымыгъэ сабийхэр зыщалагъырэ хэушъхъафыкыгъэ Унэм ипашцэ кыи-зэриуагъэмкIэ, ошIэ-дэмышIэ ИофхэмкIэ къулыкъум ИофышIэхэм шIушIэ Иофтхыабзэу зэрахъагъэр лъэшэу гуапэ ащы-

хыгъ. ШIухъафтынэм ишIуагъэкIэ КIэлэцIыкIухэм яакъыл зэхашIэ нахъ куу мэхъу, тыкъэ-зыуцухэрэ дунаим нахъ дэгъоу щэгъуазэх. Ащ нэмыкIэу гу-кIэгъу зыхэлъ цыфхэр зэрэщы-Iэхэр, тапэки ахэм анаIэ къазэ-ратырагъэтыштым игугъаплэхэр кыаретых.

Урысые общественнэ органи-зацииу «Егъэзыгъэ Иоф зыхэ-мыл мэшIогъэкIосэ обществэр» зыфиорэм и Адыгэ шъолыр къутамэ хэт КIэлэцIыкIухэм къа-шыгъэ къэгъэлэгъонным Иоф-тхыабзэр кыгъэбаигъ.

— Урысые Федерацием и Президентэу В. Путиным бшIыгъэ Унашъоу «КIэлэцIыкIу ибэхэр ыкIи занэ-зятэхэр зышъхъа-щымыгъэ сабийхэр соци-альнэу къэухъумэгъэнхэм ылъэ-

ныкъокIэ къэралыгъо политикэр щыIэныгъэм щыпхырышхыгъэ-ныр» зыфиорэм кIуачIэ иIэ зэхъум, программэу «Россия без сирот» зыфиорэм Иоф ышIэу ыублагъ. Ащ хахъэу мы шIу-шIэу Иофтхыабзэр зэхэтцагъ. АщкIэ игуапэу къыддыргыгъэ-шIагъ Урысые Федерацием ошIэ-дэмышIэ ИофхэмкIэ и Министерствэ и ГъэlorышIапIэ шъхъалэу Адыгэ Республикэм щыIэм ипашцэу Гъунэжыкъо Мурат. ГъэlorышIапIэм ИофышIэхэм шIо-игъоныгъэ яIэу къаугъоигъэ мылкъумкIэ зэкIэми зэдыра-гъаштэу КIэлэцIыкIухэм лъэшэу ящыкIэгъэ джэгупIэр афэтшэ-фыгъ, — кыиуагъ Гъэlorы-шIапIэм ипашцэ иIэпылэгъоу Иль-гар Шайдулиным.

(Тикорр.).

Зэфэхъысыжхэр къэнэфагъэх

Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ универ-ситетым щызэхашцэгъэ ныбжьыкIэ фестивалэу «Студентхэм ягъатх 2013-рэ» зыфиорэм изэфэ-хысыжъ концерт мы мафэхэм зэхашагъ.

Апшгъэрэ ыкIи гурыгъ хэушъхъафыкыгъэ еджаплэхэм ашеджгъэр студентхэм сенаушыгъэу ахэлъыр къагъэлэгъуагъ. Мэфэ зэфэшхьафхэм къаклоцI командэ 13-мэ къэгъэлэгъон гъэшIэгъонхэр къа-шыгъэх, орадхэр къауагъэх, къэшъуагъэх.

Жюрим зэфэхъысыжхэу бшIыгъэхэмкIэ, фе-стивалым хэлэжыагъэхэм ащышцэу социальнэ шIыкIахэм, финансымэ экономикэмрэкIэ фа-культетхэм ыкIи КЪТУ-м икъутамэу поселкэу Яблоновскэм дэтым ятворческэ купхэм ящэнэ-рэ чIыпIэр къафагъэшъошагъ. Чыгулэжыным ишIыкIэхэмкIэ ыкIи ГъэlorышIэнымкIэ факультетхэм ястудентхэм ятIонэрэ чIыпIэр къахыгъ. Анахъ дэгъоу зыкъэзыгъэлэгъуагъэу агъэнэфагъэр экологиемкIэ факультетым истудентхэр арых. Мы-хэм дипломхэмрэ ахыцэ шIухъафтынхэмрэ афагъ-

эшъошагъэх. Ащ нэмыкIэу художе-ственнэ творче-ствэм чанэу хэлэ-жыагъэхэм щытхэу тхылъхэмрэ шIу-хъафтынхэмрэ ара-тыгъэх.

Мыекъопэ къэ-ралыгъо технологи-ческэ университе-тым ипашцэ ипшгъэ-рылхэр зыгъэцэ-кIэрэ Надежда Ка-бановар теклоныгъэ кыи-дэзыхыгъэхэм афэгушIуагъ ыкIи сенаушыгъэу ахэлъым хагъэхэу зэпытынэу афэлъэуагъ.

ПАТЫКЪО Анет.

Сурэтыр Iэшынэ Аслъан тырихыгъ.

Иофыгъуабэмэ атегушылагъэх

Урысые Федерацием хэгъэгу клоцI ИофхэмкIэ и Ми-нистерствэ гъогурыкIоныр щынэгъончъэнымкIэ икъэралыгъо инспекцие АР-мкIэ и ГъэlorышIапIэ ипашцэ агъэнэфагъэ Александр Курпас пресс-кон-ференцие джырблагъэ кытыгъ. Иофтхыабзэм хэлэ-жыагъэх ГъэlorышIапIэм иотделхэм япашцэхэу Бзэ-джэжыкъо Мурат, Алексей Чмыревыр, журналистхэр.

Александр Курпас Иофтхыаб-зэм пэублэ псалъэ кыищишIыгъ АР-м игъогухэм хыгъэ-шIагъэу, тхыамыклагъоу къатехъухъэхэрэм япчъагъэ зэрэхахъорэр, анахъ гумэкIыгъо шъхъалэу непэ щы-Iэхэм ар зэрашыщыр кIигъэт-хыгъ, ащкIэ щысэхэри кыи-хыгъэх. 2013-рэ илэсым иапэ-рэ мэзиц Адыгэ Республикэм игъогухэм хыгъэ-шIэгъи 107-рэ атехъухъагъэу агъэунэфыгъ, ахэм нэбгырэ 25-рэ ахэкIодагъ, нэбгырэ 18-мэ шъобжхэр ате-щагъэхэ хыгъэ. 2012-рэ илэ-сым мыщ фэдэ иуахытэ егъэп-шагъэмэ, хэкIодагъэхэмкIэ а пчъагъэр проценти 3-м клахъэу, шъобж зытешагъэхэмкIэ процен-ти 8-м къехъукIэ нахыб. Хыгъэ-шIагъэм хэфагъэхэм янахы-бэр ныбжьыкIэх, илэс 40-м шIокIыхэрэл. Зэфэхъысыжхэм къызэрагъэлъагъорэмкIэ, гъогу-хэм атехъухъэрэ хыгъэ-шIагъэ-хэр анахыбэу кыи-зыхэкIырэр автомобилыр псынклашцэу зэрэ-зэрафэрэр, ешъуагъэхэу рулыр зэрагъэlorышIэрэр ыкIи гъогу-рыкIоным пылэ шапхъэхэр икъоу зэрамышIэхэрэр арых.

Гъогухэм къатехъухъэрэ тхы-амыклагъохэр нахъ макIэ шIы-гъэнхэмкIэ республикэм игъогу-патруль къулыкъу ИофышIэхэм мы илэсыр къыи-зыхыгъэм кыи-щегъэжыагъэу Иофтхыабзэ 124-рэ зэхашагъ, ахэм ащышцэу 78-р гъогурыкIонымкIэ КIэлэцIыкIу-хэм ящынэгъончъагъэ фэгъэхъы-гъагъ.

Джаш фэдэу зэхэсыгъом зы-щытегушыIэгъэхэ Иофыгъохэм ащыщ автомобиль зефэным зы-щыфырагъэджэхэрэ еджаплэу республикэм итхэм ялофшIахэу игырэрээнэу зэрэщымытыр, шIыкIэ-амалыкIэхэр кыи-фагъо-тыхэзэ ар гъэлъэшыгъэн зэрэфа-ер. Республикэм ащ фэдэ еджэ-плэ 33-рэ ит. Ау автомобиль зе-фэнымкIэ шIэныгъэу ашараты-хэрэр зэфэшхъафых. Зэфэхъы-сыжхэм къызэрагъэлъагъо-рэмкIэ, апэрэу ушэтыныр про-центи 10-р ары нылэп зытышъу-рэр. БлэкIыгъэ илэсхэм ягъэп-шагъэмэ, ащ ипчъагъэ кыи-щы-клагъ. ГъогурыкIоныр щынэ-гъончъэнымкIэ къулыкъум хэ-хэрэ къутамэхэу ушэтынхэр зы-щатыхэрэм камерэхэр ачлагъэ-уцагъэх, а шIыкIэм гугъэпIэ-шIухэр рапых.

Бздэжжыкъо Мурат кыи-зэ-риуагъэмкIэ, гъогухэм къате-

хыухъэрэ хыгъэ-шIагъэхэм лъап-сэ афэхъухэрэм ащыщ автомо-билым ишъхъаныгъупчъэхэм пленкэ шIуцIэ зэрарагъэпкIы-рэр. Ащ фэдэхэм апэшIуекIон-хэмкIэ Иофтхыабзэхэр ренэу зэ-рээхашцэхэрэм ишIуагъэкIэ ма-фэм ащ фэдэ автомобиль 50 — 60-м нэс къагъэуцу, ахэм яно-мерхэр апахых ыкIи тазырэу сомэ мини 5-м нэс атыралхъэ.

«СкутеркIэ» заджэхэрэ мото-циклэ цыкIухэм альэныкъокIи гумэкIыгъохэр зэрэщыIэхэр Алексей Чмыревым кыиуагъ. БэмышIэу ащ фэдэ мотоцик-литIу зэрэзэутэкIыгъэм игугъу кыишIыгъ. А транспортыр ана-хыбэу зезыфэхэрэр зыныбжы имыкыгъэхэу еджаплэхэм ачIэс КIэлэцIыкIухэр арых. Ахэм шIу афашIэу аIозэ, джыри гъогуры-кIоным ишапхъэхэр икъоу зэрамышIэхэрэр янэ-ятэхэм кыи-дамылгытэу гъогум кыи-тира-гъахъэх, нэужым ахэр тхыамыкла-гъохэм ахэфэх. Алексей Чмыре-выр ны-тыхэм къяджагъ якла-лэхэм ящыIэныгъэ нахъ лъапIэ зэрэщымылэр зышамыгъэгъу-пшэнэу ыкIи аныбжэ есхуфэ ащ фэдэ мотоциклэ лъэпкъхэр къа-фамыщэфынхэу.

Джаш фэдэу пресс-конферен-цием журналистхэм упчIабэ кыи-щашIэтыгъ. Ахэр зыфэгъэхъы-гъагъэхэр тигъогухэм язытет, та-зырхэм ятын, ГъэlorышIапIэм иматериальнэ-техническэ зытет, нэфрыгъуазэхэмкIэ гумэкIыгъоу цыIэхэр, нэмыкIэхэри. Мы Иофы-гъохэм яджэуап игъэкIотыгъэ-хэри журналистхэм агъотыгъэх.

Иофтхыабзэм икIэухым Уры-сые Федерацием хэгъэгу клоцI ИофхэмкIэ и Министерствэ гъогурыкIоныр щынэгъончъэ-нымкIэ и Къэралыгъо инспекцие АР-мкIэ и ГъэlorышIапIэ ипашцэу Александр Курпас мы аужырэ илэсхэм ГъэlorышIа-плэм иматериальнэ-техническэ зытет нахышIу зэрэхуыгъэр кыи-хыгъэщыгъ. Гъогу-патруль къу-лыкъум ИофышIэхэм непэрэ мафэм ехулIэу автомобиль 96-рэ яI, илэс къэс яавтопарк машины 5—7 кыиэхэу. Ащ нэ-мыкIэу шIэпхъахэм адистхэрэ унакIэ афагъэпсыгъ. Ар зишIу-шIагъэу кыи-хыгъэщыгъэхэр АР-м и Лышхъхэрэ республи-кэм и Правительствэрэ. АщкIэ лъэшэу ахэм зэрафэразэхэр кыиуагъ.

КИАРЭ Фатим.

МэкъэгъэIу

Адыгэ лъэпкъ быракъымрэ (ныпымрэ) Адыгэ Республи-кэм и Къэралыгъо быракъэрэ я Мафэ фэгъэхыгъэ мэфэкI къэгъэлэгъоныр 2013-рэ илэсым мэлылфэгъум и 25-м В.И. Лениным ыцIэкIэ щыт пчэгум щыклошт.

Иофтхыабзэу щыIэштхэр: быракъыр зылыгъ шыухэр, авто-мобилхэр урамым кыирыклоштых, концерт къатышт, джэ-гу щыIэшт (зэнэкъокъуштых, шIухъафтынхэр аратыштых).

Сыхыатыр 18-м къыщегъэжыагъэу 23-м нэс зэхэхэрэ клошт. Адыгэ Республикэм и Адыгэ Хас.

ЛЪЭГЪО НЭФ

КІЭСЭБЭЖЪ Къэплъан

Теуцожь районымкІэ Псэкъупсэ къэхэлъэжъым ианыхъ пэгъунэ-гъу Іуашъхъэмэ ащыщ Асрэн батырым икъэунэ. Ащ пэчыжъэ дэдэ-хэп ежъ изеолыгъусэхэу Джэдыгужъ Ушъуашъорэ Щэгъэшъуи Нэджэшъурэ зыщэгъэтылыгъэхэ Іуашъхъэхэр. Мызэу, мытІоу джахэр псым зэрихъхэрэр археологмэ — ЛэупэкІэ Нурбыйрэ Тэу Аслъанрэ — къаІозэпыты. АфэмылэкІыжъыпэ хъуи, мы илээсым шІэныгъэ ушэтынхэр зехащэгъагъэх. Къадэхъугъэри макІэп.

ТхъакІумалъэм хъишъэ пылъ

ТхъакІумалъэм хъишъэ пылъ, —
ра шІокІыпхъэп хъат;
изеолмэ — лы яхъылъ,
псалъэр мырэхъат.

Хъат кІэлэжъэу ра мэлэхъор,
ордэ хъун рышъхъапс:
тхъакІумалъэм хэлъ мыжъуашъор
ригъэшъуагъ дышъэпс.

Сэе чІэгъмэ ащ иджанэ,
ра — дарие закІ;
мэээ ныкъом ихъурджанэ,
джыгунэ гъэзакІ.

МычІэ исэу джэрэ Іалъыни,
пэгъохыгъэ иуз;
нэмыкІ лыжъэ ІокІэ пылъыни,
къыфилъын ишъуз.

Мыжъо лъанІэу тхыпхъэ пІуакІэм
ыкІэ, блэу теуцо:
ишъузр Іофа? — къушъхъэ тІуакІэм,
хъат ялыжъэ цэуцо.

ЫПабыцоу бгышъхъа осыр,
блэрыпсэу ыпчан.
Асрэн Іуашъхъэ зипсэ къопсыр
КІэсэбэжъ Къэплъан.

Щагъундэкъоу шы емлычыр,
копкъыкІэ зэрещэ.
Ра къенэцІмэ уз хъалэчыр,
мыжъуашъом зэфещэ.

Тэ цыбгъаси уишъуз Іуш? —
(мэзагъор зышъхъацІ!);
гощэ хэкІыр тыжъын бгъуи, —
угукІэ уишъхъаси.

О уипсатхы фэсэгъазэ,
блэу укъэгъэгъуни;
лэшІэгъу пчъагъэ зэпрегъазэ
Тэум илээгъуни.

СаІукІэни ЛэупакІэм,
ишъуашІэу Джэдыгужъи;
Нэджэшъуе теты пакІэм,
тепцэхэн уигужъи.

Хъишъэ шъэфыр нафэ зышІэу
зифэшъошэ Іушъхъар,
псым джы ехъы (къышІомышІэу
ра адыгэ къуишъхъэр!).

Лъэпкъы кІэн гум дэлухъанэу,
ІупкІэу пчэгъу къыренэ;
сэ уадэжъ-ишъу сыкІухъанэу,
ра пфэсІыпхъэ къэунэ.

Ра Іабыцоу бгышъхъэ осыр
Блэрыпсэу зипчан,
Асрэн Іуашъхъэ зипсэ къопсыр
КІэсэбэжъ Къэплъан.

2010-рэ илээс, Нэгъежъхъабл.

Чэшъанэу шъыгъорэр

ИмэшІо бзэгъу ра тэпышэс.
КъэсІонти «Зэгъу!», иІ ащ джы шэс.
Адыгэ Іуашъхъэу бгым едысы.
КІэлэ бырагъуи зэрепэсы.

Сызтэпыхъан къэбары пылъ.
Зафэу псэуицт адэ! — итхыль.
Ау — сщыцмэ гъыбзэр агу дэлухъэ,
чэшъанэу шъыгъуи ра къакІухъэ.

Ащ ишъхъангъунчъэмэ пкІэгъуасэр
шэфы остыгъэу ра къаиІокІы.
Хэт ыгу къэкІына-дэ «тыгъуасэр?»
Бэмэ — блэкІыгъэ Іоф къаиІокІы.

Ащ хэтэдджыкІрэр сІахъыл.
Ащ къыхэдджыкІрэр зэхэсэхы.
Ягъыжъ, ячэф, янэф кІахъыл
пэблагъэу усэ къыхэсэхы.

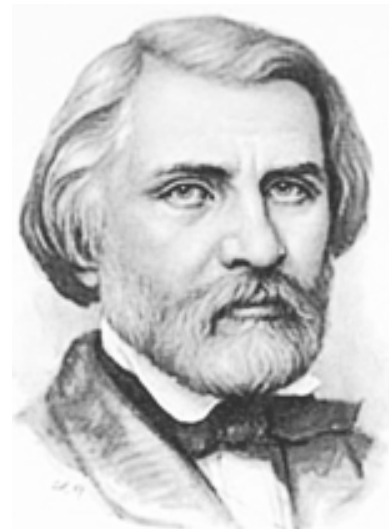
Хязгъэутыни сыхысан, —
чэшъанэу шъыгъорэр чэтан;
зилъахэ исыр — шъыпкъэрылу:
Іуманыр зафэ, нэфэрылу.

Джэныкыо пашъхъ ишІэгъы бзэгъу.
Ар адыгаишъхъ, ра сІонти «Зэгъу!»:
щыІ рыкІэгъоужъэу лъэпкъ урысыр, —
чэшъанэу шъыгъорэм къызддисыр.

Сыхуитэгъона Чэмыдэжъэу? —
Іошъадэ джадэу къэнэхъэжъы;
чэшъанэу шъыгъорэр тхыдэжъэу
зиджэ зышІоигъор, боу мэтхъэжъы.

2013-рэ илээс,
Нэгъежъхъабл.

Лъэпкъ тхэкІошху

Урысыбзэр

Сызсехъырэхъышэрэ мафэ-хэм, сыхэгъэу инасып къыры-кІоштым хылыгъэу сызысегу-пшысэрэ мафэхэм, — о зыр ары сэ сикІэгъэкъоныр, сІлэпылэ-гъур, инышхоу, лъэшэу, шъып-къэныгъэ зыхэлъэу, шъхъафитэу сиурысыбз! Оры мыхъугъэмэ тауштэу гукІодыгъом тыхэмыфэ-ни; зэкІэ иунэ щыхъурэр зыщыл-лэгъурэм? Ау пшІошъ бгъэхъу хъуштэп ащ фэдэ бзэр лъэпкъы-шхом емыгъэгъэныр!

«Сыдэу дэгъугъэх, сыдэу дэхагъэх розэхэр...»

Зы чышІэ горэм, зэгорэм, бэ-шІагъэу-бэшІагъэу уызэкІлэ-зэу.

Урыс лъэпкъыр анахъ зэрыгушхоу нэмыкІ цыф лъэпкъхэм зэрахъэу, къызарэхэкІыжъэу щытыгъэхэм ащыщ дунаим щызэлъашІэрэ тхэкІошхоу И.С. Тургеневыр. Ытхыгъабэм щыІэныгъэм Іофыгъоу, упчІэу къыгъэуцущыгъэ-хэм пэшІорыгъэшъэу гу зэралъитэ-щтыгъэр къахэщы. Илэхъан щыІэгъэ критикхэм ар ишІушІагъэу, игъэхъа-гъэу кІагъэтхы. ТхакІом игъашІэ на-хъыбэр Францием щигъэкІуагъ. А лъэхъаным дунэе культурэм ишашъэ

щыІэкІлэу алытэщтыгъэ хэгъэгур Урысыем икультурэ щигъэгъозэ-нымкІэ, пэблагъэ ышІынымкІэ тхакІом гъэхъэгъэххо иІ. Жанрабэм исэнаущ И.С. Тургеневым къащигъэ-лъэгъуагъ: романхэр, тхыдэхэр, рас-сказхэр, поэмэхэр, пьесэхэр, прозэкІэ гукъэкІыжъхэр къылэкІлэ-гъэх. ТхакІор зыщымылэжъыр илээси 130-рэ мэхъу. Ащ ехъулэу прозэкІэ ытхыгъэ усэмэ ащыщхэм нэлуасэ шъуафэтэшІы.

бэжыкІэ, зы усэ сэ седжэгъагъ. Бэ темышІэу сэ ар сщыгъупшэ-жыгъ... ау апэрэ сатырыр сыгу къынагъ:

Сыдэу дэгъугъэх,
сыдэу дэхагъэх розэхэр...

Джы кІымаф; чыІэм шъхъа-ныгъупчъэ апчыхэм гухъарэхэр атыришІыхъагъэх; унэ мэзахэм зы шэф остыгъэ щэблэ. Къогъум сыкъотысхъагъэу сыщыс; ау сшъхъэ къетаджэщ къетаджэ:

Сыдэу дэгъугъэх,
сыдэу дэхагъэх розэхэр...

Къэлэ кІыбым шыщыт урыс унэм ишъхъаныгъупчъэ мылбагэ сыкІэрысэу сэлэгъу. Гъэмэфэ пчыхъэр тІэкІу-тІэкІуэз хэкІуа-кІэшъ, чэщым фегъазэ, жъы фабэм къопищ къэгъагъэмрэ бзыфымрэ амэ къыхъу; мыдкІэ шъхъаныгъупчъэм, ыІэу зэкІэ-щыгъэм зыгыргъэкІагъэу, шъа-шъэр тес — зи ымыІоу, гуфа-

плъэу уашъом дэплъые, апэрэ жъуагъохэу къыхъащтхэм яжэ-рэм фэдэу. Сыдэу гуІэтэу узыІэ-пашэра гупшысэ зыкІэлъэу ынэ-хэм, сыдэу тхъагъох мысагъэ зи-мыІэ ІупшІэ зэлухыгъэхэу зыго-рэм къыфаджэхэрэр, сыдэу зыпкъ итэу къытеора джыри икыу фэдизэу къызІуимыхыгъэ, джы-ри зыми ымыгъэгумэкІыгъэ ыгу, сыдэу къабзэ ыкІи гушэф ныб-жыкІэ нэгум итеплъэ! Сэ еску-ррп ащ гушыІэгъу сыфэхъунэу, ау сыдэу ар сшІолъапІ, сыдэу сыгу къытеора!

Сыдэу дэгъугъэх,
сыдэу дэхагъэх розэхэр...

Унэу плъэгъурэм щымэзах, нахъ щымэзах... шэф остыгъэу блэрэр къэцІацІэ-къэцІыбжъэ, кІэшъо лъхъанчэм ныбжыкыу зечъэхэр щэхъых, чыІэр мэ-кІыргы-сыргы, дэпкъ кІыбым щэгубжы — зэщыгъу, жъыныгъэ

Іушъэшъэныр къыппэшІошІы...

Сыдэу дэгъугъэх,
сыдэу дэхагъэх розэхэр...

НэмыкІ сурэтхэр сынэгъу къы-кІэтаджэх... Къоджэ щыІэкІэ чэфым ымакъэ зэхэсэхы. Сырыф шъхъэцІыкІуитІу, зызэрауыты-лагъэу, чанэу къысеплтых анэ нэф цыкІухэмкІэ, анэкІу шэп-лтыхэм щхыныр ерагъэу алажэ, аІэхэм гъэшІоныгъэкІэ зызэрап-хыгъ, зэблэххэзэ ныбжыкІэ, чэф макъэхэр къэлух, мыдыкІэ мычыжъэу, гуІэтыпІэ унэм ыгу-зэгупІэ, нэмыкІхэм, джащ фэ-дэу ныбжыкІаІэхэм къыща-чыхъэ, алапэхэр зэхэкІуакІэхэзэ, жъы хъугъэ пианинэм ылапэхэм — къэшъо оредым ыІтэкІырп ижъырэ самоварым игъэшІуабзэ зэхуимыгъэхын...

Сыдэу дэгъугъэх,
сыдэу дэхагъэх розэхэр...

Остыгъэр мэушІункы ыкІи мэкІуасэ... Хэтэ а къапскэрэр арэу мэкъаеу ыкІи ерагъэу Іуп-шыкІэу? Цыхъурае зишІыгъэу, слъакыо зыкышхэу ыкІи къэ-кІэзэзы сыхъэжъ, сэ синыбджэ-гъу закыо... ЧыІэ сэлэ. Сэпы-кІэ... Ау зэкІэ ахэр щыІэжъхэп... щыІэжъхэп...

Сыдэу дэгъугъэх,
сыдэу дэхагъэх розэхэр...

Пшэхъо сыхъат

Зы мафэм зы мафэр кІэлъэ-кІо, уж къымыгъанэу, зым зыр фэдэу, еужырэу. Гур ыгъэкІо-дэу псынкІэу гъашІэр кІуагъэ, псынкІэу ыкІи мэкъэнчъэу, псы-хъом иор псыкъэфэхым зыщы-нэсырэм фэдэу.

Зэфэдэу ыкІи шъабэу ар зэ-бгырэтэкъу, аджалым исурэт ыІэ гъур ыІыгъ сыхъатым илэ пша-хъом ехышчырэу.

Пшэм сыхэлъэу, шІункІым лъэныкыо пстэумкІи сызэлъиу-быты хъумэ, гъашІэу тІэкІлэ-рэм ишъы-шъышъ макъэ зэпы-мыоу сэ къысепшІошІы.

Сэ ащ фэшІ сыхэлъэу-сыжы-рэр, сыкІэгъоужырэп джыри сшІэн слъэкІыштгъагъэмкІэ... Сыгу мэкІоды.

Сэ къысшІошІы: сипІэкІор кІэрыт джа дыкыгъэм исурэт... Зы ІэмкІэ пшэхъо сыхъатыр ыІыгъ, адрэмкІэ сыгу зыкыты-ригъэпсыхъагъ...

КъэкІэзэзы ыкІи сыгу сы-бгъэгъу къышхъые, аужырэ гу-кытеор регъэужырым фэдэу.

ЗыдзэкІыгъэр
ПЭНЭШЪУ Хъазрэт.

ЛЪЭГЪО НЭФ

КЪЭРЭБЭТ Инвер

ГукъэкIыжъ-гупшысэхэр

«Тишагу Iофхэм къашыкIагъэу,
Тшхышт-тшыгыштхэр тфэмэкIагъэп,
КIэлэгъу IофкIэ тыгу хэкIыгъэу,
Уахътэм диштэу кыхэкIыгъэп.

Къэблэчъэшхор былым кIуапIэшъ,
Чэщи, мафи зIуыхыгъ,
Iусыр игъом тэугъоиншъ,
Тихъайуанхэр зэлъепхыгъ.

КIэлэ-гъуалэу тилъ хугъэм,
Тыр агъашIоу яперыт,
Ащ ыIуагъэу, рихухъагъэм,
ПэшIуеклон зи ахъмыт.

Бынэу тилэр ины хугъэу,
Хэти ышъхъэ зэрехъажъ,
Тхъэм сабийхэр къаритыгъэу,
Гур гушIуагъом къегъэкIэжъ.

Узэдиштэу бын упIуштмэ,
Тхъэгъо Iэджи хэбгъотэшт,
Шъузыр тынчэу, лIым едэлумэ,
Мыгузажъоу гур теощт.

Зипшъэшъэгъум тIэкIу «плъэхъу-
гъэм»

ПшIэ мыхъушттым хигъэхъошт,
НыбжыкIэгъум ишэныгъэм
Гу лIымыгъэу техъажыштт».

«НэмыкI хэкум къырахыгъэу,
СэшIэ сэри зы къэбар,
КъэсIотэн ар сыгу етыгъэу,
Игъоу пштэштмэ, тинахъыжъ:

КIэлэ шIагъом икIэлэгъум,
Шу елгъэгъу пшъэгъэ нагъор,
Емыдэлъоу ишъэгъум
Къещэ нысэу пшъэшъэ «мыгъор».

Шъо зэдэкIыр нэгум кIэлъышъ,
ИкIэлплъэгъум зыоуфэ,
Нэшхо нитIур къегъэушIункIышъ,
ПфэмыукIочIэу узэкIефэ.

Хафэ, дыджы гуцыIакIэр,
Мэкъэ лъэшкIэ къыбдэпсалъэ,
Иакъыли дештэ шIыкIэр,
«Гъогоу» пIкIушттым урегъаплъэ.

Гъунэгъу кIыхыи яIэжыхъэ,
Ежыри бэрэ пфахэкъаштэп,
КъышIокIыни чылтэм дэсэп,
Ау тэмашъхъэм ежъ шытлапIэп.

Пчэдыжышхэр пчыхъэм нэсы,
Пчыхъэ шхэгъур — чэщыныкIу,
ГуцыIакIошъ, бэрэ шэсы,
Бынэу иIэр пыримыкIу.

Ущытхъуныр лъэшэу къекIу,
УнгъэIонэу къыпфэныкIу,
Зыщымысэм зэкIэмыкIоу
ИшIэ макIэу къыонэкъокIу.

Зэ мышхэгъукIэ куцIыр изрэп,
Ау зэ шхэгъукIи икIужыкIушттэп,
Къэмлэжыгъэр бгъотыкIушттэп,
Шъузы мафэм ар ышIагъэп.

Гъэсэ псалъэм ригъэдэлъоу
Лыжыым бэрэ «эй» — ыIуагъ,
Амал хугъгъэп ыгъэсэнэу,
Шъуз мыдалор къытекIуагъ.

Янэгуй сабий-быным
«Тхъэр зэуагъэм» зищыIагъ,
Ягъунэгъухэм къамышIэным
ФэшI лIы Iушым зиущъэфыгъ.

Шъузы лъэшым хъопсэ Iупсыр
Бэрэ шъэфэу ригъэхыгъ,
Ежъ илажъэу гухэкI нэпсыр
Псынэм из хъун ригъэкIуыгъ.

Уишъхъэгъусэ дэй дэдэштмэ
Шъхъэгъусэнчъэр нахъышIун,
О зэрэпIоу ар мыхъушттмэ,
ШIоу о пхэлъыр ымышIэн.

Зэхимыхъу къогъукIэ фало:
Сыдэу лъэша тинэнэжы,
ЩытэрэIа лIым япалэ,
Нэрылгъэу тыр егъэжы.

УкIыгъэныр шэнэу хэлъэп,
IушхыпIыкIэу плъэгъухэнэп,
ИкIэщыгъуи къыбнэсынэп,
УфэгубжкIи пфэщынэнэп.

Ежъ зыфаер — мытэрэзми
ЗэкIэм апэ ригъэшъын,
Ыгу римыхъмэ, псым уихъышттми,
Лъэбжъу лIы пфимыдзын.

Дэн-дэжыныр икIэсахэп,

Мастэм фищрэп IудэнакIэр,
Пшэрыхъаным ар фэяхэп,
Ау егъалэ дахэу IупшIэр.

КыгъэшIагъэм тхыль еджагъэп,
Пхъорэлъфхэм пшыси къафиIуагъэп,
Игъом шхэныр цыгъупшагъэп,
Кыылэжыгъэу угу егъунэп».

Зы ушыыякIом эзипгъэугъэу
Нэу ячанэм ештэ гуцыIэр,
ГуцыIэ шъабэм ригъэблыгъэу
КыреIотыкIы гукаоу иIэр:

«Къыни, гушIуагъуи бэу зэхэтхыгъэу,
КIэлэгъу илъэсхэм къагъэзэжыкIушттэп,
Шъхъащыр кырабэу, натIэр зэIагъэу
Тызэрэхъугъэм тыгу ыгъэцIыкIурэп.

Тэ охътэ кIыхъэм Iушы тишIыгъэу
ГъашIэу къэнагъэм джы тыфэсакъы,
Ау тиамалхэм бэу къащыкIагъэу,
Тыфэмыяхъу тIэкIу тегъэкIыркIы.

Сыд адэ пшIэшттыр — зишы утесым
Ежъ зэрэфаеу уриIофтабI,
Арышъ, зэхахэу купэу зэхэсым
ТыгъэшIэ гъусэхэм «тIащъумыгъэбг».

Тызэгъунэгъухэм тэ тызэрэшIэ,
Унагъо пэпчъи — шэн зэфэшъхъаф,
Къэбар къэлэуатэм къэбар тегъашIэ,
Дэйхэр зыфалорэм тахэрэмыф.

КIэлэгъу илъэсхэми тызэдэнысэу
А зы тэмашъхъэр здыттиягъ,
Тинэжыи-Iужъхэм шIур къытапэсэу
Тищи, тигуаши къытфэхыягъ.

Ори ухъатэп, тэри тыдэгъоп,
Тилыжъхэр инэу тэгъэрэзэджэ,
Псэогъур дэимэ хэти фэяхэп,
КытпыримыкIуэху тэгъэсымаджэ.

Хабзэу шIэм кызэрекIоу
Хэти нысэ къыфащэшт,
Нысэ хъупхъэм бэ емыIоу
ШыкIэшIуабэр кыхэкIэшт.

Кыхъажыгъэу умытэджмэ,
Лыжыым инэу ыгу къеощт,
Гъунэгъу нысэм «зегъэбылтам»,
Ежъ инысэ фигъэдэшт.

Илыягъэу упсэлъэштмэ,
Улынгъэу къащ къэпхыгъ,
ЗэкIэ шысхэм кыызэхэхэу
КыуиIошт ащ — «хэт уипIугъ?!»

Альшлэх Iэджми — гу лыпштэштмэ,
Бэ ягуапэр — лыгъэгъуай,
ТэшIэ, мыхэр зэкIэ пхэлъмэ —
ОгъэгъушIох, уиI нэхъой.

Къин тыхэтми тIон шыкур,
Тхъэм мыр хабзэу тфыхихыгъ,
ПфэлъэкIыштмэ шэны зэкIур
Бын насыпэу кыхэпхыгъ».

Мыхэр кыраIошъ шъузхэр екIыжых,
Ежыри лъэкIуатэ — егъэкIотэжых,
Гупшысэм хэтэу унэм ехъажы,
Псалэу къашIыгъэм ягупшысэжы:

«Мы зауэр сфимышIэштмэ,
Сыд ащыгъум лIы зыкIысиIэр?!
Сэ сызфаер сфимышIэштмэ
Сыд ащыгъум тхъагъу сиIэр!?

Лъэу сэ сиIэр анахъ дэйми
Сышпыутэп сэ тэмашъхъэм,
Дэим дэир кысепсэми,
Сакыхъэшы шъуз зэхэхъэм,

Гъунэгъу шъузхэм тызэфэдэр
КыкIэу псалъэ кыздашIыгъ,
Тэ шашIагъа сэркIэ федер?!
Зызгъэпшэнэу къашIошIыгъ.

Илъэс пчъагъэм хэукъоныгъэу
Сыд тэмашъхъэм цызесхъагъ?!
«Утэрэзэп» кысалауагъэу
Хэт шъуащышъэу зэхихыгъ?!

Сэ сишэнэу Тхъэ IэшIагъэр
Хэт схифыны ылъэкIын?!
Усэ-гъасэу кысфашIыгъэр
СишхыкIагъэп, блэгъэкIын.

Тыщ унагъом щыхэбзагъэр

Ли, унагъуи язгъэштагъ,
ЛIэкъо лъэшэу сызхъагъэр
Рээдждагъэу сымыштагъ.

ХыкIыб хэкум сыкыращи,
Мыщ сэ нысэу сыкъащагъ.
Нысэ унэм сыкыгъIащи,
Пчыхъэ джэгъуи зэхахэгъ.

Тэ щыпшIэна кыохъулэшттыр?
КъэпшIэхэнэп къэбгъэшIэшттыр,
Хэт фэдэшта шъхъэгъусэшттыр?
Мыхэр хэтэ къэзылошттыр?

Зым ичылэ щыщ къещэжы,
Зыр гъунэгъум ехъопсэжы,
Зыр къышIагъэм рыкIэгъожы,
Сэ сызшыщыри сыгу къэкIыжы.

УнэгъогукIэ сымылэгъуи,
Сабыибэ афэспIугъ,
Бэзм, шъуихабзэ сырымбайми,
ХыакIи схабIэу кыхэкIыгъ.

Сызыгубзэгъу, сызшIомысэм
Ыпхъу арабмэ ярэныс,
Лъфыгъэ IэшIур зыщынысэм
КыкIэу щыгъуыр кыинэрэс.

Джауцтэу зыхъукIэ сэ сымысэшъ,
УшыыякIом сырагъус,
Къадэмыхъумэ, сатекIуагъэшъ,
Шъузы шъуашъэу сышъхъэгъус!»

Уахътэ еттынышъ, лIым игупшысэ,
Тымыгузажъоу тедэлужын,
ЛIым кыехъулагъэмкIэ ежъ сэгъэмысэ, —
«Тумы Тхъэм уешI» слон сыхэкIыжыин!

«НэмыкIы лъэпкэу гъэшIэ шъхъэ-
гъусэр
СфэмыгъэIасэу сегъэгупшысэ,
Сфызэхэмыфэу титIу язэу мысэр
Бэрэ сапашъхъэ зыщегъэгусэ.

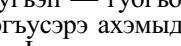
ЗэбгъодэкIыжыым Iофыр нэсыгъэу
КыхэкIы уахътэ зызгъэхъазыгъэу,
ЛIакъом ишэны сфемыгъэшIагъэу
ЛIэныгъэ кIэкIыми сыфэхъазыгъэу.

КIэух псэукIэм фэсымышIышъузэ
ЛъэкIо илъэсым илъэсы пчъагъэр,
Зызэблихъуным сышIэгъугъыгъэу
МакIэп сабыеу Тхъэм къытитыгъэр.

Нахъыжъэу тилэр тазыфагу къеуцо,
КIалэм апае нысэм гоуцо,
ШъхъакIоу сэ сиIэм губжэу «теуцо»,
СшIэшттыр сымышIэу сэри «сэуцу!»

Куп сахъагъэмэ, нэгур къэжъошIы,
НитIум укIыгъэу зыкызэфашэ,
ЗблэкIырэ пстэури сшIошIы кысеп-
лы,
Гур кысшIомакIэу шъхъэм сызэрэ-
штэ.

Шъхъэгъусэ IофкIэ къин зимыIагъэм
Къин ылъэгъугъэп — губгъор елэжыми,
Бынрэ шъхъэгъусэрэ ахъыдагъэм
Тхъэзэ къегъашIэ — мылкъу имыIагъэми.

ГъучIы плыгъахэр машIом кыхахы,
Теохэ къэси тэпыр кыхехы,
ГъучIы «гъы макъэр» щыгъэм зэхыхы,
ГъукIэм гъучIитIур дахэу зэрэпхы.

ГъукIэм зыфаер гъучIым хешIыкIы,
КъэуучыIугъэмэ, машIом хелъхъажы,
«Ухъушт зэрэсIоу» елошъ, кыIокIы,
Щыдыбжъ губжыгъэр зэ кIэгъэпшыжы.

Зэ, тIо гъучIыжъэу машIом хэлъыгъэр
Мэхъу IорышIэ — гъукIэм къедэлъ,
Ыгъэрэзагъэу гъукIэ губжыгъэр
Пхъэчай псы чыIэм зандэу зычIэлъ!

ГъучI учыIугъэр сурэты шIыгъэу
ГъукIэр рыгушIоу псым кыхехыжы,
Игухэлъыгъэм гъукIэр кIэхъагъэу
ЗитхъакIыжыгъэу мэгушшысэжы:

Сыд гъэшIэгъона — гучIыжы пытэр
МашIом, отэшхом къашIы IорышIэ,
ИщыкIэгъэжэп машIор е уатэр,
КIышчы чIэхъагъуи «шъхъащэ» къыпфе-
шIы.

Сызэрэфаеу гъучIыр сэуфэми,
Сэ сызыфаер хэсэшIыкIышъуи,
Чанэу е папцIэу теплъэ есэтыми,
Сыд симэхъанэр, шъузыр мыдаломэ!

Кыхэмыыхъэу машIом хэлъыгъэми,
Шъхъашымыыхъэу уатэр теощтми,
Пхъэчай псыжыым ебгъэтхъалэшттми,
ЩыIэх бзылфыгъэхэр кысфамыдэшттми!

Лъэпкыым щымышыр шыпхъу пфэ-
хъунэп,
Пшы кымышIагъэр уинысэхэнэп,
Уимылэпкыгъур пфэгъэрэзэнэп,
Лъэпкыым ихабзи шэнэу пфиштгэнэп.

Дэйми къахэкIы зы дэгъу дэдэ,
КъахэкIы дэгъуи зы дэй дэдэ,
Хэт ишъхъэгъуси дэгъум фегъадэ,
УызэсэжыкIэ охъу зэфэдэ.

ТIэкIу сымызафэр зыдэсэшIэжы —
Унэгъо Iофхэр пшIэныр емыкIоп,
Сэр-сэрэу Iэджри сэгупшысэжы, —
ЩыIэх сэщ фэдэхэр — непэ сизакъоп!

Ау мысымаджэу бысымгуащэр,
Исымэ унэм, уахътэр ихъоеу,
Сыда зыкIэсшIэшттыр сэ сымылфхэр?!
Лъэпкыым ихабзэ симынэхъоеу?!

Бзылфыгъэ Iофхэр сыда зыкIэсшIэшттыр?!
Дизэу сишагу хъульфыгъэ Iофхэр,
Сымытэрэзмэ сызгъэмысэшттыр —
КъэрэкIу садэжы сызыумысышттыр!

Чыжъэу кышъежъэ, лIым хэлъэу къэкIо,
Шэнэу, акъылэу цIыфым хэлъышттыр,
УпырикIушттэп, «пхэлъыр» кышIтекIо,
КъашIэ плъэкIыштмэ нахъ тэрэзышттыр!

Джыри къэсэлэ, — шъусакъ ныбджэ-
гъухэр!
Шъузыр тхъагъэпIыэм «уIорышIэшт!»
Гу лIымытахэу ежыым иIофхэр
ФэшIэ зэпытэу уригъэсэшт!!!

Оуи! Оуи! Оуи!!! Оуи...
Сыд къэбарыжы тызэдэлугъэр?
Мыщ фэдэу шIыр макIэ сшIошIыгъи!
Шъхъэгъусэ пчъагъэшттын аушъхъагъуэр?!

ГукъэкIыжъ-гупшысэхэр моуштэу къэтыухыных

Шъыпкъабэ хэлъымэ хугъэ-шIэгъэжъ,
Шъыпкъэр щымакIэмэ — зы къэба-
рыжъ,
ПцIыр кызэбэкIырэр — таурыхъыжъ,
ЗэкIэ пцIы закIэмэ — ралэ пшысэжъ.

«КызыгурыIуагъэм» зиущъфын,
Кызыгурымылорэр кыздэхъащхын,
Зи имылажъэу зым зильытэн,
ЯплIэнэрэм зэкIэ зыфихыжыын.

Мыхэм ащышъэу хэт сыфэдэн,
Зым зыр кIэнакIэкIэ хэт ифэдэн,
ТIомэ нахышIуба — тызэфэдэн,
Хъуцтэп уишэнымэ — цIыф зэхэдзын.

Илъэс пчъагъэ кызгъэшIагъэшъ,
Къэлэм пэкъэжыр кысэдэлужыерэп,
Ежыым зэриIоу тхэмэ шIоигъошъ,
Сэ сызыфаер кысфегъэтхыжыерэп.

СизэпыупIэхэр джары зыкIэдэйхэр,
ЯзэлъыкIуакIэхэр сфэгъэтэрэрэп,
Мэхъанэу хэлъыр — ары сшIомакIэр
КъасIо сшIоигъори жабзэм кыхы-
жыерэп.

Кысигъэпшэнышъ, ситхыгъэ еджэ,
Симыамалыр кысфигъэгъун,
Сегъэгупшысэ, бэри кысэджэ —
Мы тхэкIэ дэир хэсынэжыынэу.

СыпырикIушIуэрэп, игъоу дэсэштэ,
СфэмыукIочIыжыэрэм гу лIысегъатэ,
Чыыем сыхэтэу «сыкыкIэгъащтэ»,
Ситхыгъэ пхэнджыхэр кысегъэлъыгъ.

КIуачIэу къэнагъэр есхылIэжынышъ,
Зэ къэлэмыжыер эзгъэзыжыын,
Кысэмыдэлумэ — сытелункIэнышъ,
Шъузхэм апае зэ згъэтхэжыын.

ЛЪЭГЪО НЭФ

Урымыр мэгурымы

Къалэмэ гъогуз къыхахы.
Яхъишъэ тлъэгъоу хыор.
Гомер ымакъи зэхыхы:
— Хыери джы мыхъамор.

Ар исэлэт адыгэм.
ЧылэкIи сэлIэ зыцыхы.
Хыкъумэу ар зыцыхы.
Къыцсэгъоты зишъыр.

Зэрыгъэциналъ ар джыри.
Иныжъэу сидырин
зэрихъысанъыр мыджыри, —
Ар пстэуми анахы ии!

Ау гъэишIэгъоу урымэу
къалэмэ гъогуз къыхахы.
Ар географием Къырымэу
къыцыхагъэцы. Зэтрахы.

Ахейскэ лышъхэм илэш
къыцыхагъотыгъэ чыплалъэм
ра цыгъэгъотыгъэ зы машэ
сыкърихъылагъ зыплалъэм.

ЗекIолIмэ апылъ къэбаркIэ
Гомери ыуж сыхагъ.
Псым къыхъэрэ илорыуатэIэ
зызсэцхыгъи сылухагъ.

Зи къымыкIыхэ зэхъум
еишъауашIэ о нитIу-нэшъуи:
урымэу Гомер къызфэхъум
ПсышъуанIэ псы сыкъыцхыгъуи

сыкъэнэхъэжъэм — сэгуремы:
Олимпиадем сыпылъ;
Сынэ рыплъэнэу урамы
Адыгэ къушъхъэ сфыцылъ.

А гъогуз цыI къыхъэзы.
Яхъишъэ тлъэгъоу хыор.

НЭЛУАСЭ ЗЫФЭШЪУШ:

УСАКЮУ НИКОЛАЙ МИЛИДИ

ЗэлъашIэрэ усакоу Николай Милиди
къуаджэу Тэхъутэмькъуае къыщыхъугъ.
Иусэхэр абхъазмэ, ингушмэ, чэчэнмэ,
осетинмэ, къалмыкъмэ, киргизмэ, ка-
захмэ зэрадзэкIыгъэх ыкIи яшкольнэ
учебникмэ къадагъэхъагъэх.
Ежыр урысыбзэкIи ижърэ грек (пон-
тийскэ) бзэмкIи матхэ. Къызыщыхъугъэ
чыплалъэу ыгурэ ыпсэрэ ащыщым фэу-
сэ, етIанэ — урымхэмрэ адыгэхэмрэ
азыфагу илгыгъэ зэкъошныгъэр итвор-
чествэ щылъегъэкIуатэ.
Усакоу Николай Милиди адыгэ писа-
тельмэ япроизведенихэри урысыбзэкIэ
зэредзэкIыжых. Непэ нэлуасэ шъузы-
фэтшыхэрэр ежъ иусэхэу КIэсэбэжъ
Къэплъан адыгабзэм рилъхъагъэхэр
ары.

Гомер ымакъи зэхыхы:
— Хыер джы мыхъамор.

Пшызэ зишъолъырым

Талъэныкъо оцхыр цызэтырэн.
Пшызэ зишъолъырым ымэ иурэн.
Бзымэ ра амакъи къэмылуужъ, —
Гъэтхэ чыIэ цыла къызэкIуужъ?

Уемыхъуапс а оцхым хуыбытагъэм.
Гум иуэу ащ сызэкIелулэ.
Къин хъагъэрэ сунанэ къехъулэ.
Сылъэгъула гъэрэу чIуыбытагъэм.

Нэшъэицгъор зэ ащ къэрэтилути,
ра сIашъхытIуи зыпсэм — седэхашIэ;
КIуэгъадажэу фэмье нэпIоти,
иIу ылъэгъурэм ыцIэ зэсэгъашIэ.

Бэ тешIэнэ? Талъэныкъо оцхыр
Пшызэ ишъолъырымэ ащэтырэн.
Яочапэ бгы чIэт. Ар зюохыр
гъэтхэпэ къэгъагъэзэ, мэ пьурэн.

1977-рэ илээс, Краснодар.

Орэдым фэиI сылхъыуэу усэ
гуцхылэр гум къылулэу стхымэ,
сыгъэшIэ къыхъэ дэуытэ —
ащ зыралэты мо къушъхъэтхымэ.

Усэхэр

Гъатхэу атхыгу ит сырэтхэ;
сигъхэ рыхъэсэхы якъэбзагъэ;
къыригъэнахъэу слъы теутхэ
гур къэзыуиIэ зихъэбзагъэ.

1966-рэ илээс, Мыекъуапэ.

Агу зыфэнэфрэр зэкъошныгъ

— Абхъазыр! — Io.
Осетир — илэ?
КъыкIыгъ чэчэнмэ ра ямафэ! —
ежъагъэх ахэр сыхъатмафэ
мамыркIэ,
етIанэ — IoфкIэ.
Сэри
сашIэ.
ЯлэшIэгъу
Щытху
фалэтэу агу зыфэнэфрэр
Зэкъошныгъ.
Хъазабы нэпс ямэкъу Iатэу
япцылIыныгъэ
хэт
хэныгъ?
Империр
хъапIый-цэпIыеу
зэхъытхыгъэмэ
готыгъэх.
ЯчIыгуи
ра
быракъкIэ пIыеу
чIынэлэу
ишъафкIэ
тхылъ
дэтыгъэх.

2008-рэ илээс, Абхъазыр.

ГУТИЭ (ДЗЫБЭ) Санянт

Рассказ

(КъызыкIэлъыкIорэр
гъэтхэпэм и 20-м
къыдэкIыгъэ номерым ит).

— Паш, а сикIэлэ дышъ... — ащ на-
хыбы къыфэмьIошгоу Фатимэ къэгъыгъ.
Ау гу къызIэпишIыхъажы фэбэ-шъэбэ
цIыкIоу зыкъезыгъэкIыгъэм гъэшIуа-
бзэхэр тыритакъохэзэ, ыгъэжъэу ебэуи,
етIанэ ыфлэпнэу адрэ унэм ришагъ.

Пчъэ тео макъэу къэлугъэм зэшъхъэ-
гъусэхэр гушпысэ хылыгъэхэм къахищы-
жыгъэх. Ларисэ унэм къызэрихъэу апэ
зыплъыхъагъ.

— Хъм, дэгъоу шъуцIы, ахъшэ ма-
кIэпын фае къышъухахъорэр, — къыз-
Iуипхъотыгъ.

Мэдинэрэ Фатимэрэ псынIкIэу зэплъы-
жыгъэх, ау зи къаIуагъэп. Ыжэ къыдэ-
зырэм къежэхэу зэрэщытхэр къызгурэ-
Iом, ежъ бзылфыгъэ нэгъуаджэм къы-
пидзэжыгъ.

— СикIалэ сшъэжыныу сыкъэкIуагъ,
моу ихап-щыпхэр къэшъуугъоижыжы.

— Хъау, мам, сыолъэу, семытыжъ!!!
— Пашэ куозэ Фатимэ къыкIэрылъэдагъ.
Мэдинэ зэм зыбгырыгъ, ау ерагъэу зигъэ-
Iэсэжы етIанэ хъуштым ежэу уцужыгъ.

Фатимэ сабыир пытэу ыбгъэ кIуыбты,
Ларисэ елэIугъ.

— Мыш зэ ыгу иптхыгъ, джыри сыда
угу къэкIыгъэр, икъунба епшIагъэр?
Сыолъэу тIымыхыжынкIэ.

Ларисэ урамым шыхъурэр лъэшэу
шIогъэшIэгъон дэдэм фэдэу, зи къымыIоу
шъхъаныгъупчъэм иплъэу тIэкIурэ шы-
тыгъ. ЕтIанэ зыкызэригъэзэкIи къыIуагъ.

— Дэгъу, ау зыгорэкIэ тызэзгъын фае.
— КъаIо узыфаер зэкIэ, — гугъэр
къыпкъырыхъажыгъэу Фатимэ ыгу къэ-
лэпэрэпагъ.

— Мазэ къэс сызэрэщыIэн ахъшэ
къысэшъуытхэ, сшъыштыр къысфэ-
шъушэп, Паши чIэжъудзыжыштытэп
ныIа, къэшъуIыгъыштытэ.

Оры сянэр...

«Укъэзылфыгъэ нахы узыпIугъ...»

(ГуцыIэжъ).

Мыш дэжыым джырэ нэс къэмыгушъы-
Iэгъэ Мэдинэр тхъуи Ларисэ ылэлджанэ
къыубытыгъ, къэгъушIэгъу римыгъафэу
пчъэмкIэ ылъэшъугъ, етIанэ «судым ты-
щызIуэкIэщыгъ» ыIуи, дэкIояпIэм лъэ-
пэрапэу ригъэчъэхыгъ. Пчъэ кIыбым хъо-
нэн макъэр джыри бэрэ къыщыIугъ, ау
зи ащ пылбыжыгъэп.

Мэдинэ зэриIуагъэу, Ioфыр судым нэ-
сыгъ...

— Мам, — Пашэ Фатимэ къекIуалIи
пытэу IаплI къырищэкIыгъ, — сэ боу шIу-
дэдэ усэлъэгъу, счIэмыдзыжъ, хъунба?..

— Зымы уестыжыштытэп, сицIыкIу-
жыи, сэры узыер, сэ зыр ары.

— Тетя Фатима, — Дениси бзылфы-
гъэм ыгулэ къыкIэуцуи ынэгъу шъыпкъэ
къыкIаплъэзэ къыIуагъ: — Сэры? Сэ ся-
птыжыштытэ?

— Хъау, сикIэлэ нэф, — Денис ышъхъа-
шъо Iэ щифэзэ къыIуагъ, шIульэгъу гъу-
нэнчъыр къызкIэпсырэ нэплъэгъур
ишъхъэгъусэ пIгъохи къыпидзэжыгъ, зы-
горэм шъуестыжыныу Тхъэм шъукъы-
ситыгъэп сэ, арба, типап?

Мэдинэ а пстэуми ыгу зэхагъэхъагъэу,
зи къымыIошгоу ышъхъэ ыгъэсыси, «сэ
машинэм сышъышъоужэп, зыкъэжъу-
гъэпсынIаIу» ыIуи, унэм икIыгъ. Фа-
тимэ ыIаплэхэр кIэзэзхэзэ шъаохэр ыфэ-
пагъэх, ыпэ илъ сыхъат зауэр зэрищэ-
чыштым егупшысэзэ рищыгъэх.

Судыр зышъыIэшт залым цIыф бэу
чIэсыгъэп. Ащ фэдэ Ioфхэм нахыбэм-
кIэ ежъ зэдээрэ бгъуитIум ялахыл за-

къохэр ары къекIуалIэхэрэр. Пашэ янэ
изакъоу шысыгъ, хъурэр зэкIэ ежъ зыкIи
емыхъылIэгъахэм фэдэу, тыгъосэрэ чэ-
фыр джыри зэрэкIэтыр мыгъуащэу,
шъхъахынэу зыплъыхъэщыгъэ. Мэдинэрэ
Фатимэрэ къызычIахъэхэм ащ инэплъэ-
гъу зэм нахъ къабзэ къэхъугъ, ау етIани
ыналэ атэзыжыгъ. Апэрэ сыхъатым Пашэ
кIэлэцIыкIу унэм чIэфэнэу зэрэхъугъэм
изэхэфын ыхыгъ. Ежъ Пашэ лъэныкъуи-
тIум яз къызышыхын фэе уахъэр къэ-
благъэ зэхъум, зэшъхъэгъусэхэр хэпшIы-
кIэу нахъ къэгумэкIыхъу рагъэжъагъ.
Судьям шъэожыер джы псэу зэрэхъу-
гъэр бэкIэ зэрнахышIур къыгурыIошты-
гъэ. Ау ны фитыныгъэхэр зыламыхыгъэ
бзылфыгъэм илфыгъэ зэрищэлэжыны-
нэу рихъухъэм пэрыохъу фэхъунхэ
зэрамылэкIыштыри ышIэщыгъэ. Ioфым
кIэуш шъыпкъэу фэхъуштыр джы зэлъы-
тыгъагъэр Паш ары.

Пашэ залым къызэрэчIахъэу Ларисэ
ышъхъэ къыпхъотагъ, псынIкIэу къызышъы-
лэти исабый ыпашъхэ лъэгонджэмы-
шъхъэкIэ итIыхъагъ. Аркъым зышъхъэ
зэиIгъэхъэгъэ ным ыгу зыгорэ джыри
кынгъэн фае, ыIаплэхэр сысыхъэзэ шъэ-
ожыер зыкIэриуытагъ, нэпсэу къышIуе-
чъэхыгъэхэр псынIкIэу рилъэкIэхыи,
ебэунэу зыфищэигъ, ау кIэлэцIыкIур
къызымыхъыем зыIуишIэиIыжыгъ. ЕтIа-
нэ тэджыжы ичIыпIэ екIолIэжыгъ. Фа-
тимэ ишъхъэгъусэ ылэ пытэу ыубытыгъ,
ау зи ыIуагъэп.

— Паш, а сикIэлэцIыкIу, непэ зэкIэми

тыкыызфекIолIагъэр ошIэ, арба? — су-
дьям фэсакъызэ къыригъэжъагъ.

Пашэ макIэу ышъхъэ ыгъэсысыгъ.
— Непэ оры зэлъытыгъэр уищыIэны-
гъэ зэрэщытэу зыфэдэ хъуштыр, уанэ
шъыпкъэмэ е унагъоу узззыщэлIагъэр
арымэ къыхэпхыштыр оры фитыр.
Арышъ, Паш, дэгъоу егупшысэ, узыдэ-
псэумэ пшIоигъор къаIо.

Пашэ залым ыгузэгъу къызысым къэ-
уцугъ. Фатимэрэ Мэдинэрэ псынIкIэу зэ-
плъыжыгъэх, шъэожыем ежъхэм зы-
къызэрафигъэзэжыштым джырэ нэс
ехъырэхъыштыгъэхэп, ау джы хъуштыр
амышIэу агухэр къэцIыкIугъэхэу шы-
сыгъэх. Пашэ тIэкIурэ зышъытэм ыуж янэ
шъыпкъэм дэжъ ежагъ. Судьям нэгъун-
джэхэр къызылуиыхыи кеплъыгъ, ау ащи
ифитыныгъэхэм гъунэ яIагъ. Фатимэ къы-
хэкуукIи лIым зытыриуIубагъ. Мэдинэ
ынэгъушъо чIэгъ лъынIфэхэр псынIкIэу
щызэчъагъэх, ау зилэжагъ.

— Тхъауегъэпсэу, сикIэлэцIыкIу,
тхъауегъэпсэу... — Ларисэ гъызэ шъэ-
ожыем IаплI къырищэкIыгъ. Фатимэ зы-
фэмыубытэжышъоу, гъыным ыгъэкIэзэ-
зызэ лIым джыри нахъ пытэу зыриубы-
тылагъ.

Пашэ ылэ цIыкIухэмкIэ янэ ынэгъу
убытыгъ, етIанэ ышъхъашъо Iэ щифагъ,
иджэнабгъэу зэлэтыжыгъэр ыгъэтэрэзы-
жыи, ынэгъушъхэ ебэугъ. Джауштытэу тIэ-
кIурэ шытыгъ, етIанэ янэ ыIаплIэ къызэ-
кIыхыжыи, Фатимэрэ Мэдинэрэ адэжыкIэ
къежэжыжыгъ. Мэдинэ зыдэщысым шы-
сэу Фатимэ теуIуагъ. Бзылфыгъэм ышъ-
хэ къызеIэтIым, Пашэ ыпашъхэ итэу
къылыгъэгъу.

— Оры сэ симамэр, Дениси шъори сэ
сышъуимыгъусэмэ сыдэуштытэу шъухъу-
штытэ? — ыIуи, шъэожыем зэшъхъэгъу-
сэхэм азыфагу зыдигъэкIошъэжыгъ. Гу-
шIуи гъыни зэхэтэу Фатимэрэ Мэдинэ-
рэ ящыIэныгъэ мэхъанэ къезытыжыгъэу
цIыф цIыкIур аIаплI чIаубытагъ.

ЛЪЭГЪО НЭФ

ШЭКИО АБРЕК

Адыгэ джэгур

Адыгэ джэгур къэщӕон закӕон,
Ешӕоным изӕнӕкъокӕон.
Адыгэ джэгур хъарышхоу чӕф,
Ушӕтын, цыфыгъэ гъэунӕф.

Нахъыжъыр цагъашӕо, щалъытӕ,
Нахъыкӕм цыхалъхъэ гулътӕ.
Іахъылы благъи зэхещӕ,
Гушӕагъор цызӕдагоуцы.

Щагъӕпсы нысӕм идынхъу,
Ыдырӕр мытӕлӕу, пытӕнӕу,
Ілӕпчысӕ дӕхнӕу,
Унагъор зӕлӕфӕнӕу.

Машиӕор зӕгурызгъаӕорӕм
Унагъор зӕгурегъаӕо.
Джарыштын, нысӕу къацагъӕм
Хъаку машиӕор зӕрегъауӕу.

Ныохӕм нысӕр къахашӕ,
Ынанӕ нурӕу дӕхашӕ.
Нысӕ лунӕм шъоур къыцафӕ,
Ишӕлӕгъу ацкӕӕ агъӕнафӕ.

Къэзыцагъӕм зыкъыгъӕлӕгъорӕп —
Тылӕпкъы ил ац фӕдӕ иӕн.
Іӕдӕб зыхӕлӕр плӕхъурӕп,
Адыгагъӕм сьд ебгъӕпӕн!

Адыгэ джэгур гопӕгъу дӕгъӕкӕ,
Шуӕлӕгъум ыбзӕ къыреӕотыкӕ.
Лӕпкӕ лъыгъӕкӕуат,
Хъатыякӕор, пчӕгур игъӕкӕот!

Сьд ныбжъыкӕгъур?

Кӕлӕгъу илӕсхӕр —
А синыбжъыкӕгъу!
Хъти илӕсхӕр —
Къыдекӕокӕых, кӕыгъух.

Дӕгъу ныбжъыкӕгъур —
Жъуагъор огум из!
Лӕжъыгъӕ закӕ губгъор —
Гъунӕнчӕу зегъаз.

Мӕзыр сием фӕд —
Къужъы, мы, пырӕжъый,
Съанӕ сышӕод —
Сышӕоцӕыкӕужъый.

Сьд ныбжъыкӕгъур? —
Макӕо пкӕыхӕм ухӕтӕу.
Ац ицӕыкӕгъур —
Гугъ ин ушӕтӕу!

Кӕлӕгъу илӕсхӕр —
А синыбжъыкӕгъу!
Хъти илӕсхӕр —
Къыдекӕокӕых, кӕыгъух.

Джамбӕчы сыфӕусӕ

Джамбӕчы зибӕ дӕсыр лӕжъыкӕу,
Пыгъашӕхӕр нӕутхӕх, кӕлӕхӕр гуцыкӕу.
Плӕгъугъа зӕзакӕо тимӕз бай?
Бахъукӕо Ерӕджыбӕ имузей?!

Цыф шӕагъохӕр тӕлагъӕх,
джъыри тӕлӕх —
Музей дӕпкӕхӕр хъишӕм зӕлӕуытых:
Сихъу Сӕфӕрбый — гъӕсӕгъӕшху, хӕбзӕл,
Хъуажӕ Мыхъамод — шӕныгъӕлӕжӕ
огъурл.

Андрыхъое Джантамыр —
журналист цӕрыӕу,
Наурӕз Борис — юрист нӕфӕрыӕу.
Хъунӕго Алӕджыкӕу — тхъамӕтӕ нӕрым,
Кӕыкӕ Назымбый — бригадир хъӕламӕт.

Тидышӕ идагъӕ нӕ чӕлӕгыгъа,
Уелӕкӕо Мурат къаишӕоу о плӕгъугъа?!

Усӕхӕр

Уцыгъуаза Къонӕ Аслъан исурӕт,
Шъӕожӕ Розӕ ымӕкӕз гуӕт?!

Бысыдж Мурат орӕдхӕр еус,
Лъӕтцӕрышӕ Къунчыкӕо радиом Іус,
Шхончыбӕшӕ Мурат тишыкӕлӕпчынау,
Кӕли бӕу тӕл губгъом имыкӕынӕу.

Ратӕкӕо Адам ылӕгъу укӕлӕпӕагъа,
Тӕшӕу Светӕ
телевизорым иплӕгъуагъа?!
Кӕрӕцӕ Тембот ти Лабӕ икӕсагъ,
Ац итхыль Іуш хӕт лъымылӕсыгъ?!

Джӕхӕр зӕкӕ Джамбӕчы епхыгъ,
Хъакӕу къаӕорӕм тынӕу тӕ фихыгъ.
Унӕ пӕпчы ипчӕ зӕлӕхыгъ,
Адыгӕ Іанӕр ренӕу зӕлӕхыгъ!

Къундысыу, къӕбы, цӕлам,
Щыпс-пӕст, тхъурыжӕ, бахъсым...
Тимыхъамелӕ зыулӕхъанӕу хъугъа,
Адыгӕ къуае цай удешӕуагъа?!

Джъыри бӕ дӕд зыцӕ къесымылӕагъӕр,
Сыкӕоджӕгъоу цытхъур зыгъогогъур.
Тичылӕ зӕкӕужӕ зибӕ дӕсыр лӕжъыкӕу,
Пыгъашӕхӕр нӕутх, кӕлӕхӕр гуцыкӕу.

Сэмэркъэум икӕогъу

Джыри ахъщӕ чӕфӕ фӕзӕгъ

— Къызбӕч, джыри сышӕонагъ, ахъ-
щӕ тӕкӕу сымыгъоты хъушӕп, сыпшы-
гугъу уадӕж сыкӕкӕуагъ, — ыӕуагъ
гъунӕгъуӕлӕу унӕм къыхъагъӕм.

— Муары столым идӕгъӕч дӕлъышӕ,
узыфаем фӕдиз къыхӕх, — Къызбӕч сто-
лӕу дӕпкъым егъзуцолӕагъӕм Іапӕ фишӕыгъ.

«Дӕхӕфӕшӕу зыкъешӕы»

Зӕныбджӕгъуитӕу пшъашӕм дӕж псӕ-
лӕхъо зӕдӕкӕуагъӕх. Зым ыгу рихъы-
р пшъашӕр хӕлӕщыкӕу адрӕм къышчы-
хъуы. Зӕнӕгуагъӕр ыгъӕунӕфымӕ шӕои-
гъоу псыфалӕ мылӕхъми, псы къыфи-
хъынӕу пшъашӕм рӕуагъ. Пшъашӕр

Гъунӕгъуӕлӕу зыдӕпӕлӕхъӕгъӕ стол-
дӕгъӕчъым зы сомӕ дӕлӕыгъӕп.

— Мыш ахъщӕ дӕлӕп, Къызбӕч.
Къызбӕч ымыгъӕгумӕкӕыхӕу джӕуап
къытыжъыгъ:

— Дӕлӕыштыгъ ыпӕкӕ ахъщӕ чӕфӕу
остыгъагъӕр къӕпхыжъыгъӕмӕ.

унӕм зекӕым иныбджӕгъу дао фишӕыгъ:

— А зыкъом фӕбӕгъон, пшъашӕ
лъашӕм чӕц ушыхъугъа, нӕмыкӕ шы-
Іӕжъба?

— Лъашӕп ар, — ыӕуагъ ныбджӕгъум,
— дӕхӕфӕшӕу зыкъешӕы ныӕп.

Шолӕнӕлагъ

Цӕузым ригъӕзыгъӕлӕу кӕымӕфӕ пчы-
хъӕм мӕзӕхъ къызчыхъуштым унӕ ца-
шӕм дӕж кӕуагъӕ. Врачым лӕу ыгъӕ-
тӕыси ышӕхӕр къызӕппӕлӕхъагъӕх. Цӕу
узырӕр Іутхыгъӕн фаеу къыриӕуагъ.

— Сьд фӕдиза тѣфӕштыр? — лӕу
къӕгуӕагъ.

Цфегӕ къыхыгъӕкӕыгъ

Къуаджӕм икӕи тыр ыкӕоу Мыекъопӕ
университетым щеджӕрӕм дӕж кӕуагъӕ.
Ятӕ ахъщӕу къыригырӕм шъхъасын фаеу
ренӕу къыфегъӕпытӕти, Адамӕ зыщыт-
хъужыгъ:

— Тят, нӕпӕ сомӕбгъу къӕзгъӕхъагъ.
— Сьдӕуштыр?

Чӕтыур тыгъӕ шыла?

Лӕым ипсӕогъу янӕ-ятӕхӕм ягъот ма-
кӕти, ренӕу афӕгумӕкӕыштыгъ, илӕ ишӕ
хъмылӕу зыгорӕхӕр афишӕштыгъӕх.

Щӕджӕгъуашӕх ышӕынӕу лӕу къы-
зӕкӕожым, лӕпсӕу ишӕу къытыригъӕ-
уцагъӕм лы хӕлӕпӕти, къеупчӕыгъ:

— Пчӕдыжӕ лы килограммитӕу бӕдз-
рым къышчысӕфӕи къӕсхыгъ, лӕпсым
сыда лы зыкӕыхъмылӕыр?

Уасӕу къыфишӕыгъӕр лӕым шӕобӕ-
щӕгъ.

— Сьдӕу лъапӕ!

— Олӕгъуа? — къызӕпӕнӕфырӕ ос-
тыгъӕм врачым Іапӕ фишӕыгъ. — Ац
ыпкӕи сӕ сӕты. Аци изакъоп...

— Неуш мӕфӕ нӕфым сыкӕкӕошты,
— ыӕуи лӕу къӕтӕджыжъыгъ.

— Троллейбусым симытӕысхъӕу ыуж
ситӕу сыдачӕзӕз, сымыгужоу еджапӕм
сынӕсыгъ.

Тыр Іушхыпчӕыкӕи къыриӕожыгъ:

— Таксим ыуж уитӕу еджапӕм учъа-
гъӕмӕ, ац нахыбӕу ахъщӕ къӕбгъахъӕ-
штыгъ.

— Лыр чӕтыум ышхыгъ, — ыӕуагъ
шъузым.

Лӕым ышӕошӕ хъугъӕп, щӕчалӕ къы-
шты, чӕтыур ышӕчыгъ. Килограммитӕу
ионтӕгъугъӕу къычӕкӕыгъ. Лыр ипсӕ-
огъу къеупчӕыгъ:

— Мыр килограммитӕу нахъ хъурӕп,
лы килограммитӕу ышхыгъӕмӕ, чӕтыур
тыдӕ шыла?

Цшъуз къыриӕуагъӕм дихъыхыгъ

Къуаджӕм къыкӕи, Мыекъуапӕ шыпсӕу-
рӕ лӕым бӕшӕагъӕу инӕосӕ лӕу хъакӕу
къыфӕкӕуагъ. Нурбый ипсӕогъу рӕуагъ:

— Мыдӕ псынӕкӕу зыгорӕ къытфӕуп-
щӕрыхъ.

— Тӕзӕщыгъ мы хъӕшӕо-цушӕохӕу
«синьбджӕгъу» пӕозӕ тӕбгъӕхъакӕхӕрӕм.
— Ары шъхъаем, лӕу бӕшӕагъӕу ти-
унӕ къымыхъагъӕр тымыгъашӕу идгъӕ-
кӕыжъына! — ыдагъӕп лӕым. — Сӕ ыдӕжъ
сызыкӕорӕм къысфашӕштыр амышӕу
лӕури шъузыри къыздечӕкӕых.

Аци къыуытыгъӕп шъузыр, къыри-
Іолӕни къыгъотыгъ.

— Къуаджӕм узыкӕорӕм чӕт къып-
фаукӕымӕ, яцагу шахъугъӕ чӕт. Картоф
къыпфагъажӕмӕ, яхӕтӕ къыцагъӕкӕыгъӕ
картоф. Тӕ зӕкӕри бӕдзӕрым къышчытӕ-

Чӕфӕ телӕу...

Сымаджӕр Мыекъопӕ симӕджӕшым
чӕагъӕгъолъхъагъ. Хирургым къызызӕ-
пӕлӕыхъӕм къыриӕуагъ операцие шӕы-
гъӕн фаеу. Сымаджӕм иахъшалӕ къы-
зӕдихи, ахъщӕр къылытӕу ригъӕжъагъ.

Ыкӕо къыфыштинӕнӕу фӕзӕгъӕп

Тыр симӕджӕ дӕй хъугъӕти, хъужьын
уз зӕрымӕлӕр ыкӕо ешӕти, рӕуагъ:

— Тят, псаоу ушыӕзӕ уимылькӕу къы-
стырягъатх нахъ, дунаим уехыжъымӕ,
нӕужым бырсырыбӕ къыпыкӕыжъын
ыльӕкӕышты.

— Къыптырязгъӕтхӕнӕп, — къыпи-

Хъӕрамыжъ

Заурбый хӕт къебгъукӕуагъӕми, «Хъа-
рамыжъ» къыреӕо. Фӕмышӕлӕу ар къе-
зыӕуагъӕр къыгъӕуцуи еупчӕыгъ:

— Сыхъарамыжъымӕ о сьд фӕпшӕра,
зыкӕи укъыстефагъӕп.

— Уиныбджӕгъу Заур ары зыӕуагъӕр.
Нӕужым «хъарамыжъ» къезыӕуагъӕм
Заурбый зеупчӕым, аци а дӕдӕр ары зыцӕ

щӕфы. Уасӕхӕм мафӕ къӕс зӕрахъорӕр
пшыгъушпӕжыгъа?

Ишъхъӕгъусӕ едаокӕи къыкӕын зӕрӕ-
щымылӕр бысымым къыгурыӕуагъ. Ихъа-
кӕи зӕрыс унӕм къыгъӕзӕжъи рӕуагъ:

— Сипсӕогъу тигъӕтхъӕн ыгу хӕлӕ, ау
ар къӕпшӕрыхъафӕ тежӕу тышчымысӕу ти-
гъӕкӕи тӕкӕу зыкӕӕтӕгъӕплӕыхъ.

Хъакӕми игъокӕи къыдиштагъ. Ура-
мым бӕкӕаерӕ къышӕаӕлӕхъагъӕу рестора-
нӕу «Мыекъуапӕ» пӕчынатӕи къызыхъу-
хӕм бысымым ихъакӕи рӕуагъ:

— Синьбджӕгъу, къысфӕгъӕгъу, узы-
сӕлӕгъӕм сыбгъӕгушӕошӕшӕти, зы чӕы-
пӕи сынӕмысымӕ зӕрӕмышӕштыр сщы-
гъушпӕжыгъагъ. Мары мы рестораным
дӕгъоу шӕпшӕрыхъӕх, учӕлахъӕм укъагъӕ-
тхъӕшт.

— Зӕгу, зӕгу, — къӕгуӕагъ врачыр, —
операцие узысшӕыхӕкӕи ары.

— Хъау, — ыдагъӕп сымаджӕм, — сы-
къӕмынӕхъӕжъынӕи мӕхъу. Уичӕыфӕ
стельӕу хъадырыхъ ськӕонӕу сыфаеп.

упкӕыгъ тым, ыкӕо ешӕоныр зӕрикӕсӕр
ешӕти. — Нӕрӕ-псӕрӕкӕи зӕлӕзгъӕкӕгъӕ
мылькӕур ипшъужышты, ара?

Къом ятӕ рӕложыгъ:

— Адӕ дӕгъуба, хъадырыхъ зыда-
хъыжъ, ац къышчыпшъхъапӕжъынӕи
мӕхъу.

къыриӕуагъӕр. Губжыгъаеу иныбджӕгъу
дӕж къӕкӕуагъ:

— Уапӕ къифӕрӕ пстӕумӕ сыхъарамы-
жъӕу яӕо, сыда ар зытӕпшӕыхъӕр?

Заури гугъу емылӕу рӕхъатӕу джӕуап
къытыжъыгъ:

— Къысфӕгъӕгъу, синьбджӕгъужъ,
сшӕагъӕп узӕрӕхъӕрамыжъыр оушъӕ-
фыми.

ЛИХЪУСЭЖЪ
Хьаджэрэтбый.

Дунэе зэлүклэгъухэм ныбджэгъуныгъэр ащэпытэ

Тиреспубликэ щыклорэ Дунэе зэлүклэгъоу «Гран-при Адыгея» зыфилорэм командэ 27-рэ кушъхъэфэчъэ спортымклэ хэлажъэ. Ятлонэрэ мафэм спортсменхэм километри 171,4-рэ къаклугъ. Мыекъяупэ—Улап—Мыекъяупэ—джащ фэдэ автомобиль гъогум яухъазырыныгъэ къыщагъэлъэгъуагъ.

Украинэм испортсменэу Виталий Попковым апэрэ чыплэр къыдихыгъ. Командэу «KOLSS» зыфилорэм хэтэу Виталий Бутус ятлонэрэ чыплэр фагъэшъошагъ. Командэу «Самарэ» зыщызыгъэсэрэ Антон Самохваловым ящэ-нэрэ чыплэр къыхыгъ.

Зэлүклэгъум идиректорэу А. Лелюк судья шъхалэу И. Копитко гушылэгъу фэхъугъ.

Израиль щыщэу зэнэкьокъум исудья шъхалэу И. Копитко, зэлүклэгъум ядиректорэу А. Лелюк къызэрэтауагъэу, спортсменхэр Мыекъяупэ икыхи Улапэ нэсыфэхэ ялэпэлэсэныгъэ дэгъоу къагъэлъэгъуагъ. Мыекъяупэ къызагъэзжыгъ, нэгырабэ апэрэ чыплэм фэбэнагъ. Гурьтымклэ къэплъытэмэ, зы

сыхъатым къыклоцл километрэ 46-рэ къаклущтыгъ. Апэ ишъыгъэхэм километрэ 50-м рагъэхъоуи къыхэкълыгъ.

Ящэнэрэ зэнэкьокъур тыгъуасэ Мыекъяупэ шаублэным ыпэклэ зэхэщаклохэм, спортсменхэм къытфалотагъэр маклэп. Судья шъхалэм Адыгэ Республикэр ыгу рехы, тишъолъыр шлодах. Израиль ис адыгэхэр ешлэх, тилъэпкъэгъухэр зыдэс къуаджэу Кфар-Камэ щыщхэм алоклэ.

Адыгеим шаплугъэ Стлашъу Мамыр кушъхъэфэчъэ спортымклэ Дунэе зэлүклэгъухэм ахэлажъэ. Тиспортсменкэхэу клэлэ-цыкълу-ныбжыкълэ спорт еджаплэм зыщызыгъэсэрэмэ тыгъуасэ адэгущылагъ, ахэтэу нэпэеплъ сурэтхэр атырахыгъэх. Мамыр Урысым кушъхъэфэчъэ спортымклэ ихэшпыкълыгъэ командэ рагъэблэгъагъ. Нарт шъаом икъяулайныгъэ хегъахъо. Зэнэкьокъум хэлажъэрэмэ ар агурэло, ныбджэгъубэ спортым щыри. Татарстан, Самарэ, Москва хэкум, нэмыкълхэм ашаплугъэ спортсменхэр тиреспубликэ зэрэщы-зэлүклэгъухэр тигуапэ. Гушылэгъу тызыфэхъуэгъэхэм тикъушъхъэхэм, тишъолъыр ядэхагъэ, жбыр Адыгеим зэрэщыкълэбзэр хагъэу-нэфыкълэ.

Мыекъяупэ тыгъуасэ икыхи, Гъуамэ спортсменхэр нэсыгъэх, тикълалэ къагъэзжыгъ. Километри 157-рэ къаклугъ. Зэлүклэгъухэр мэлылфэгъум и 21-м аухыщтых.

Спортсменхэр Улапэ къыкълыжыхэзэ филармонием къызыблэкълхэм сурэтыр атетхыгъ.

ФЕДЕРАЛЬНЭ КЪУЛЫКЪУШІЭХЭМ ЯСПАРТАКИАД

«Приставхэр» анахъ лъэшых

Федеральнэ къулы-къушлэхэм якъутамэхэу Адыгэ Республикэм щылэхэм яапэрэ спартакиадэ хэхъэрэ зэлүклэгъухэр футбол цыкълумклэ аухыгъэх. Стадионэу «Юностым» «Приставхэр» «Прокуратурэм» финалым щызэдешлагъэх.

Джыгунэ Арсен, Хъатитэ Алай, Евгений Сысоевыр къахагъэщыгъэх. «Приставхэм», «Прокуратурэм», МЧС-м ахэр ащешлагъэх.

Адыгэ Республикэм физкультурэмклэ ыкълэ спортымклэ и Комитет итхъаматэ игуадзэу Джарымэкъо Юсыф зэнэкьокъум хэлэжыагъэмэ гушылэ фэбэхэр къафиуагъэх. Федеральнэ къулыкъушлэхэр, зэкълэ лэжыаклохэр сыд фэдэ юфшланлэ лутыщтхэми, псауныгъэр агъэпытэн фаеу Ю. Джарымэкъом къылуагъ. Спартакиадэм изэхэщэн клэщакло фэхъугъэр Федеральнэ уллэ-клокло шъхалэу Адыгеим щылэ Лылуужу Адам ары. Спартакиадэм зырагъэушъомбгъушт, илээс ктэс зэхэщт.

Сурэтым итхэр: Василий Пословскэмрэ Джарымэкъо Юсыфрэ футболымклэ апэрэ чыплэр къыдэзыхыгъэ командэу «Приставхэм» афэгъушлэх.

нагъэх. Джыгунэ Арсен, Хъэпэе Мурат, Удыкълэко Хъазрэт, нэмыкълхэри щысэ атепхынэу ешлагъэх. Пчъагъэр 3:2-у «Приставхэм» ешлэгъур ахыгъ. «Прокуратурэм» ятлонэрэ чыплэр къыдихыгъ. Ящэнэрэ чыплэм фэгъэхыгъэу ешлагъэхэп — финалым хэмыфэгъэ футболистмэ ягъухэл арэуштэу къытлагъэлэсыгъ.

Адыгеим ипрокурор шъхалэу Василий Пословскэр хагъэу-нэфыкълэрэ чыплэхэр къыдэзыхыгъэхэм афэгъушлэуагъ, кубокхэмрэ щытхэу тхылъхэмрэ аритыжыгъэх. Футболист анахъ дэгъухэри зэхэщаклохэм къыхахыгъэх.

Зэлүклэгъум командэхэр дэгъоу фэхъазырыгъэх. Къэлапчъэм Ігуаор дэдзным фэшл зэхэщэн юфыгъохэр ешланлэм гъэшлэгъонэу шагъэцаклэщтыгъэх. Зэнэкьокъум исудья шъхалэу Пэнэшъу Мыхъамодэ къызэрэхигъэщыгъэу, гуІэн юфым хэтхэу командэхэр къаугъоигъэхэп. Уахътэ къыхахыгъэ яухъазырыныгъэ хагъахъо, физкультурэм пылтых.

«Прокуратурэм» гур зыфищэу дахэу щешлагъ Хъатитэ Алай. Къэлапчъэм Ігуаор дидзэуи тлэгъугъэ. «Приставхэри» апэрэ чыплэм яшъыпкъэу фэбэ-

САТЫР ЗАУЛЭКІЗ

«Ставропольем» и адыгэ къашъу

«Ставрополье» зыфилорэ ансамблэм иконцертыхшо Мыекъяупэ щыкълуагъ. Республикэ филармонием артистхэм ордэхэр къыщалауагъэх, къыщышъуагъэх. Адыгэ шъуашэхэр ащыгъэхэу ансамблэм хэтхэм тикъашъохэри дахэу къызэрашыгъэхэр тшолгъэшлэгъоныгъ.

Музеим къыщызэлъахыгъ

Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ музей къэгъэлъэгъонэу къыщызэлъахыгъэр 2012-рэ илээсым тарихым епхыгъэ пкъыгъоу къаугъоигъэхэм, узыгъэгъозэрэ къэбархэм афэгъэхыгъэх.

Адыгэ быракъым и Маф

Тиреспубликэ ящэнэрэу адыгэ быракъым и Мафэ шагъэмэ-фэкълыщт. Обществэннэ движение «Адыгэ Хасэр» ащ клэщакло фэхъугъ. Мэлылфэгъум и 25-м мэфэкълыр Мыекъяупэ ипчэгъу шъхалэу В. Лениным ыцлэ зыхырэм щыклошт. Пчыхъэм сыхъатыр 6-м аублэнышъ, ордэхэр къалоштых, уджыштых, тибракъ фэгъэхыгъэ къэбархэр къышалоштых.

Нэклубгъор зыгъэхъазырыгъэр
ЕМТИЛЬ Нурбий.

Зэхэзышагъэхэр:
Адыгэ
Республикэм лъэпкъ
Юфхэмклэ, Іэкълэб
къэралхэм ащыпсэ-
урэ тилъэпкъэгъухэм
адырлэ зэпхыны-
гъэхэмклэ ыкълэ къэ-
бар жъугъэм иамал-
хэмклэ и Комитет
Адресыр: ур.Кре-
стьянскэр, 236

Редактор
шъхалэм
иапэрэ
гуадзэр
МЭШЛІЭКЪО
Саид

Редактор шъхалэм
игуадзэр —
пшъэдэкълыжъ
зыхырэ
секретары
ХЪУРМЭ
Хъусен

Редакциер
зыдэщыгъэр:
385000,
къ. Мыекъяупэ,
ур. Первомайскэр,
197.
Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шъхалэм
иапэрэ
гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзэр —
пшъэдэкълыжъ зыхырэ
секретары: 52-16-77.
E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зышаушыхъаты-
гъэр:
Урысые Федерацием
хэутын Юфхэмклэ,
телерадиокъэтын-
хэмклэ ыкълэ зэлы-
Іэсыклэ амалхэмклэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чыплэ гъэлары-
шланл, зэраушыхъа-
тыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Гъэзетым къыхи-
утыхэрэм мышпып-
къагъэу къаха-
фэхэрэмклэ къэзы-
тхыгъэхэм пшъэ-
дэкълыжъ ахы. Къа-
тхэхэрэмрэ гъэзе-
тым щылажъэхэрэм-
рэ яеплъыкълэ зеге-
мыфэн ылъэкълыщт.
Гъэзетеджэхэм къыт-
фагъэхырэ тхыгъэ-
хэр зэхэтфыхэрэп
ыкълэ къэзытхыгъэ-
хэм аІэкълдгъэхъа-
жыхэрэп.

Зыщыхаутырэ
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъяупэ,
ур. Пионерскэр,
268

Пчъагъэр
4010
Индексхэр
52161
52162
Зак. 1101

Хэутыным
узыщыкълэхэнэу
щыт уахътэр
Сыхъатыр 18.00
Зыщыкълэтхэгъэхэ
уахътэр
Сыхъатыр 18.00